

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrîi de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se naposază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Anul V.

Număr de Duminecă

Nr. 37

Ce fac Români?

Am umbliat prin trei cercuri electorale până acum și avem știri din foarte multe părți. În Banat și Țeara-Ungurească, ba chiar și în Ardeal, sunt cercuri, unde nici nu s'ar putea ține alegeri, dacă Românii ar sta acasă, ascultând ast-fel de glasul frunțașilor. Unii, cei mai buni și cu dragoste pentru neam, stau și nu se duc la alegeri. Marea mulțime însă nu înțelege ce-i pasivitatea și numai cine știe carte și citește foi află de ce noi, frunțașii români, suntem așa zicând alții să nu luăm parte la alegeri. Sunt mulți însă de cei cari nu știu carte și sunt mai multe ademenirile, așa că putem zice: numai o foarte mică parte a alegătorilor români se ține departe de lupta pornită în vederea alegerilor.

Vinovați suntem, pentru aceasta, cu toții: țeranii pentru că n'au învățat carte și nici până azi n'au ajuns să cunoască binele adevărat, cel obșteesc, — ear noi, cărturarii, pentru că nu ne ducem mai des pe la sate și la toate privilegiile să căutăm a lumina pe cei cari se sbat în întuneric.

Să înțelegem odată, că politica nu se face stând la masă și scriind scrisori, apeluri ori articole pentru foi, ci coborîndu-ne în mijlocul poporului și căutând să convingem: să ținem pe loc ori să ducem în dreapta ori stînga mulțimea, vorbindu-i. Chiar și cele mai drepte învățături, cum a fost tot ce ni-a lăsat Isus Christos, nu s'au lăsat în lume și oamenii nu le-au primit decât în urma propovăduirii cu glas viu al apostolilor.

Eată de ce am fi dorit, ca frunțașii noștri să nu se fi mărginit numai a spune: stați acasă, întoarceți la voi voastră dela banul străin, că cine-și vinde sufletul, se înjosește, — dar toți, în toate părțile să cheme poporul la adunare și să-i arate, de ce ani d'a rîndul noi, Românii, nu ne-am amestecat în alegeri, ear pe viitor earăși numai așa e nădejde să lătrăm în luptă, dacă alegerile de acum vor dovedi, că s'a pus frâu fărădelegilor ce se întîmplau în trecut și n'a ameaza mare, fără-ca cei-ce au legea în mână să miște măcar degetul.

Se poate de altfel face și d'aci încolo ceva. Pretutindeni chiar diferiți candidați unguri cheamă la adunări pe alegătorii români. Preotul din un ori alt frunțaș, chiar dela oraș, să folosească aceste privilegii și lătrînd cuvîntul, să vorbească Românilor, să le spună ce au hotărît în trecut frunțașii români și ce trebuie să ținem și acum! Din cele 10—12 zile câte mai sunt până la alegeri, să ținem să fie care dintre noi măcar două-trei, și mergînd pe sate, zecii de mil de alegători vor fi luminați.

Nu zic că vorbirile noastre îi vor face pe oameni să stea acasă. Ne înțeleg însă sufletul împăcat, că fie-

care dintre noi a săvîrșit tot ce l-a stat în putință, pentru-ca în mijlocul tîmbălăului electoral cîntea națională să fie apărută, ear nu batjocorită de străini, pentru-ca așa le vine la socoteală, ear de ai noștri pentru-ca nu li-s'a lămurit mîntea la vreme și nimeni n'a încercat să le încălzească sufletele.

Rusu Șirianu.

Ministrii nu mai țin discursuri electorale. Un ziar guvernamental anunță, că membrii cabinetului au hotărît ca, în calitate lor de deputați în fostul parlament, să nu se prezente cu dări de seamă în fața alegătorilor, deoarece ce activitatea lor ministerială și legislativă stă în fața țării, ca dovadă de felul cum au înțeles și au știut să își facă datoria.

Cunoscînd activitatea diferiților miniștri, felul activității lor, noi credem că ar fi un alt motiv și mai puternic decât cel invocat de guvern, pentru a se explica neprezentarea ministrilor în fața alegătorilor și anume:

S'ar putea întîmpla, ca coloarea prea agrară sau inclinările mercantile ale unuia sau altuia din miniștri, să tradaze felul activității din sinul actualității lor, sau putea să se marcheze contraste, până acum ținite sub obroc, în guvern. Și aceasta tocmai în fața alegerilor, — nu ar fi oportun; și mai ales ar fi prea de vreme, căci leacul acestei boale nu se poate aplica decât după alegeri!

Impăcarea lui Brancovici cu Zemeianovici. Cearta mare dintre patriarhul sârbesc și episcopul dela Vêrșet, care acuzase pe „patrioticul” patriarh de lucruri cam pușta curate, — scriu ziarele maghiare — s'a apianat. Nici Congresul bisericesc, nici Sinodul episcopesc n'au putut zdrobi acuzațiunile aduse contra lui Brancovici; a întrevînit deci guvernul și cercetînd cazul, a găsit greșit în amîndouă părțile. A nimicînd deci atât sentința Congresului, cât și a Sinodului și a prezentat Tronului afaceri, pentru a se da o hotărîre pretașită, prin care să se pună sfîrșit „netețegerilor”. Propunerea primului-ministru Széll a fost aprobată în total de Majestatea Sa, ceea-ce s'a și adus la cunoștință celor doi prelați, pe cale oficială — provocîndu-i totodată, să caute a liniși spiritele credincioșilor lor și să se ferească în viitor de incidente de asemenea natură.

Urmașul lui Mac Kinley.

Lovit de glonțul unui anarchist, președintele Statelor-Unite din America de Nord, Mac Kinley s'a sfîrșit; tocmai atunci, când ajunsese la apogeul măririi.

Om popular, iubit de supușii săi, conducător de stat luminat, el și-a dus țeara printr'un războiu glorios cu Spania, după care apoi țării sale loc a făcut, cu rang înălțat, între marile puteri din lume.

America democratică, în mînile lui Mac Kinley ajunge America impe-

rialistă, care se ridică amenințătoare, prin forța sa, în fața lumii vechi, în fața continentului european.

Și cînd Mac Kinley serba în fruntea poporului marirea patriei sale, o mîna de asasin îl împinge din viață la moarte.

Timpul cînt conducerea Statelor-Unite a fost în mînile lui Mac Kinley, cu drept cuvînt poate fi socotit de timpul de glorie, de înălțare a acelei țări. America astăzi nu mai este un stat, care se mulțumește, care se mărginește în hotarele sale; America e azi cu mult mai puternică, decât s'a poată să-și întrebuițeze toate forțele și producțiunile acasă; ea caută întindere; forța trebuie să fie aplicată înafară, căci: cum riul umflat nu încapă într'o alvie mică, tot așa și Statele-Unite trebuie să-și reverse producțiile peste granițe, adunînd și concentrînd în schimb lor bogății de țeară.

Sub Mac Kinley, prin politica lui Mac Kinley a ajuns America la această înaltă situațiune, din care face concurența Europei și amenință de-a o întrece.

Statal democratic a devenit de fapt un imperiu, ca tendință politică; lozincă îi este: cuceriri, mai ales economice; ceea-ce aduce cu sine dominarea, prin puterea bogăției, înlocuirea altora, prin înșurubirea lor, în concurență.

Dacă aceeași politică a lui Mac Kinley va putea fi dusă cu aceeași vigoare, cu rezultate din ce în ce mai înălțătoare pentru Statele-Unite și de urmașul său, actualul președinte Roosevelt, fostul vice-president și om de încredere desăvîrșită al reșosatului president, este întrebare, la care ne va răspunde viitorul.

Roosevelt a declarat în întîiul consiliu de miniștri, care s'a ținut sub presidenția sa, că politica sa nu se deosebește în nici un punct de politica urmată de Mac Kinley. Și el dorește o reciprocitate mai întinsă în ce privește cumpărarea și vinderea bunurilor. Dorește încetarea desăvîrșită a războiului comercial cu celelalte state încheierea de convenții și încetarea acelor vămi, cari nu mai sunt de trebuință, în interesul venitorului statului; negreșit, că cu condiția, ca suspendarea vămirilor să nu fie în paguba industriei și muncitorimii americane. Trebuie să se întînzeze flote pentru amîndouă malurile mării, cum și pentru comunicarea cu America de sud. Marina comercială va fi dezvoltată; se vor clădi vapoare americane, cari vor parcurge mările sub steag american, și cu piloți americani. Canalul Panama va fi terminat cât mai curînd și se vor pune cabluri, cari vor fi proprietatea Americii și vor lega țeara mamă cu proprietățile sale. În cas de conflicte cu puterile străine, pentru încurajarea războaielor, Roosevelt este pentru hotărîrea unei curți de arbitraj, alesă cu acest scop. Pentru asigurarea banilor deprși pe la bănci și institute de credit, se vor pune în funcțiune de încredere numai oameni absolut nepătați.

Moartea lui Mac-Kinley.

Cu privire la moartea lui Mac-Kinley, președintele Statelor-Unite din America, au sosit următoarele telegrame:

Buffalo, 14 Septembrie.

Doamna Mac Kinley a văzut pe soțul ei pentru cea din urmă oară între orele 11 și miezul nopții.

Causa imediată a decesului, nefiind constatată, autopsia nu se va face decât astă-seară.

Di Hay, ministrul afacerilor străine, va gera afacerile președinției, până ce di Roosevelt va lua puterea. Ministrul își vor da îndată demisia.

Corpul președintelui va fi transportat la Washington; înmormîntarea se va face cu chelniiala statului.

Îndată-ce știrea morții președintelui s'a răspîndit în oraș, o mulțime numeroasă s'a îndreptat spre închisoarea unde e deținut asasinul, pentru a încerca să-l linșeze, ear ea a fost împrăștiată de poliție.

Împăratul Wilhelm, Loubet și alți suverani au adresat telegrame de condolență d-nei Mac Kinley. Toate guvernele au adresat de asemenea telegrame de condolență d lui Hay.

Buffalo, 15 Septembrie.

Autopsia corpului președintelui Mac-Kinley a dovedit, că moartea a fost provocată de cangrenă; nici un simptom de peritonită nu s'a constatat.

Buffalo, 15 Septembrie.

Di Roosevelt, noul președinte, a depus eri jurămint în prezența ministrilor și a celorlalte funcționari ai statului. Di Roosevelt a zis, că în cazul acesta de dohu adînc, cînd națiunea întregă plînge o așa mare pierdere, ține să declare, că va urma politica lui Mac-Kinley pentru a asigura pacea, prosperitatea și fericirea țării.

Di Roosevelt a manifestat apoi dorința de a se întîrîne cu ministrul, pe cari i-a rugat să-și păstreze, cel puțin deocamdată, portofoliile. Ministrul au răspuns dorinței lui.

Buffalo, 15 Septembrie.

Vice președintele Roosevelt a sosit și a depus jurămintul.

Rămășițele pămîntesti ale președintelui Mac-Kinley vor fi transportate luni la Washington; înmormîntarea se va face Jai la Canton.

Moartea a fost cauzată de cangrena rînei; giontele n'a fost găsit.

Buffalo, 15 Septembrie.

O proclamație a președintelui Roosevelt ordonă să se facă servicii funebre în toate orașele Statelor Unite Jai, în ziua înmormîntării lui Mac-Kinley.

La Londra, Paris, Berlin, după telegramele sosite de acolo, precum și în Viena, moartea lui Mac Kinley a făcut o impresiune adîncă. Ziarul „Neue Freie Presse” scrie, că moartea lui Mac Kinley e o durere europeană.

Zice, că vice-președintele și actualul president al Statelor Unite, Roosevelt, nu dă aceeași încredere ca Mac Kinley; Roosevelt e mai poruncitor, mai războinic, decât antecesorul său.

Ideia pan-americană e acum mai aproape de realitate. Europa trebuie să fie preocupată de această impregiurare.

Utimele cuvinte ale lui Mac Kinley au fost: „Te rog, Dumnezeule, să mă iai lângă tine. Adio la toți.” — Mac-Kinley a murit fără preot.

Infamiile lui Moise Bocșan.

De doi ani de zile continuu și în chipul cel mai îndrăzneț atacă și calomniază acest inconștient bătrân de 77 de ani, pe actualul episcop al Aradului P. S. Sa Iosif Goldiș și pe membrii consistorului în presa maghiară și în o parte a celei române, deosebit în gazeta de șantaj din Timișoara.

Culmea infamiei a atins-o în timpul din urmă, când în sasținerea ordinii și a moralității a văzut, că episcopul și consistorul nu se lasă a fi împedecați și terorizați prin atacurile și calomniile sale, ear' el a cerut intervenția guvernului, pretinzând cu nerușinare, că consistorul l-ar fi suspendat dela oficiu în afară de lege și l-ar fi despoiat de beneficiu și de dreptul de apel, lăsându-l să-și petreacă zilele bătrânețelor în miserie și în lipsuri.

Față cu această pășire temerară și injurioasă ne simțim dispensați de rezerva ce am observat-o până acum în afacerea protopopului Moise Bocșan, și datorii suntem a lumina opinia publică, prezentându-l pe acest om, pe cât ne va fi cu putință, în toată firiza lui monstruoasă.

Ajunș la protopopie, cu spriginul bărbăților, pe cari astăzi îi calomniază, în contra domniei episcopului Ioan Meșianu, de care își bătea joc în cercurile confidente numindu-l „cubătaru”, deși acesta, la urmă, pătind obiceiul uneișine, s'a împăcat cu situațiunea: Moise Bocșan a devenit cel mai acămpăcat și neșubordonat protopop față cu episcopul Meșianu, care a fost direct și numai l' se da privilegiu, în corporațiunile bisericești din protopopiatul său, până când în anul 1897 Consistorul mitropolitan prin decisiul de sub Nr. 202 însuși a ordinar consistorului din Arad, să aplice măsurile disciplinare contra protopopului Moise Bocșan.

Cercetarea disciplinară s'a ordinar în contra lui prin ordinațiunea de sub Nr. 6065 din 22 Noemvrie 1897, fiind delegat și însărcinat cu efectuarea ei, în calitate de comisar consistorial, amicul de astăzi al lui Bocșan, părintele Augustin Hamsea, care abia la 12/24 Aprilie 1899 a înaintat consistorului raport despre rezultatul cercetării, când apoi sub Nr. 2355 din 22 Aprilie (4 Maiu) 1899 toate actele s'au transpus secretarului consistorial Ioan Lengher pentru studiere și referare, la care a stat balta întreaga afacere, până după-ace actualul episcop a luat cărma dieceșei. Deodată însă cu cercetarea disciplinară ordinară de către consistorul mitropolitan în contra protopopului Moise Bocșan, consistorul eparchial, după-ace mai întâi prin ordinațiunea de sub Nr. 4435 dela 9 August 1897 îl admoniase ca „să nu dea ansă, și să nu se facă păriaș la atâtea desconsiderări ale concluziunilor consistoriale obvenite în protopopiatul Aradului, câte nu mai obvin în toată dieceșea, ca nu cumva să-și atragă asupra-și vre un proces disciplinar”, prin decisiul de sub Nr. 5776 dela 22 Octomvrie 1897 și Nr. 6222 dela 15/27 Noemvrie 1897, a ordinar alte două cercetări disciplinare contra lui pentru desconsiderarea concluziunilor consistoriale în afacerea bisericești și a pămănturilor parohiale din Măndruloș, și pentru ofensă adusă referentului consistorial Ignatie Papp, cercetări care s'au făcut în cursul anilor 1898—99.

Astfel, actualul episcop, P. S. Sa Iosif Goldiș, a primit procesul disciplinar în contra protopopului Moise Bocșan, ca moștenire dela antecesorul său, actualul mitropolit Ioan Meșianu, care, angajat și obligat lui Bocșan, n'a avut bărbăția și curajul de

a-l termina ceea-ce l'a făcut ep protop. Bocșan să devină și mai obraznic și tot mai temerar.

La ordinațiunea consistorială de sub Nr. 7127/899 referitoare la afacerile parohiale din Micălaca, el răspunde prin actul de sub Nr. 8466 din 1899, atacând și bruscând consistoriul și pe membrii săi cu cuvinte ca acestea: „Din tot cuprinsul decisiului consistorial se vede acea tristă stare de lucruri ce, cu regret, am esperiat până acum în zece acte de sub acest sistem... Da! e acolo îndemână Ignatie Papp, care Doamne bine ar fi fost să nu-l fi cunoscut nici eu, nici dieceșea”.

Somat a revoca în termen de 8 zile expresiunile ofensătoare la adresa consistoriului și a referentului bisericeș I. Papp, protop. Moise Bocșan nu se supune, ci, bătându-și joc de ordinațiunile consistoriului, în raportul oficial de sub Nr. 1455 ex 1900 zice, că „acest curent este numai continuitate a sistemului trecut”, cerând cu privire la expresiunile ofensătoare, ca consistorul să transpună cauzele de atare natură la forul civil, ceea-ce este evidentă desconsiderare și persiflare a autorității bisericești din partea sa.

În afacerea disciplinară a învățătorului Ambrosiu Coste din Cenadul unguresc, care a fost suspendat dela oficiu și beneficiu, s'a constatat prin raportul fiscalului consistorial de sub Nr. 4112 din 1900 cu copii autentice de pe scrisorile protopopului Moise Bocșan, că el denunțase pe numitul învățător la notarul comunal și inspectorul regesc, că ar fi nepatriot și agitator, fără a fi făcut în contra lui arătare la consistoriu, căutând prin aceasta cu vedită premeditare a arunca umbra nepatriotismului asupra consistoriului și a provoca conflict între auctoritatea bisericească și organele statului.

La ordinațiunea consistorială, prin care a fost îndrumat să satisfacă ordinului ministerial în privința înființării de școli noue în comuna Sămlac, protopopul Moise Bocșan, în loc de a satisface ordinațiunii, el răspunde cu raportul de sub Nr. 4143 din 1900, obiecționând, că „nicăiri în protopopiat nu e necesitate de mai multe școli și să caute consistoriul a crușa poporul de spese provenite din hiperzel”.

Senatele școlară și cel episcopesc deopotrivă au constatat deviațiunile protopopului Moise Bocșan dela datorințele sale și incapacitatea lui de a purta oficiu public, cerând luarea măsurilor disciplinare pentru suspendarea lui dela oficiu, în care de altfel, prin fostul episcop Ioan Meșianu a fost oprit tocmai pentru motivele espuse, a purta corespondențe cu oficiile parohiale și numai actualul episcop l'a repus în exercițiul acestui drept.

La urmă sinodul eparchial prin decisiul de sub Nr. 52 din anul 1900 a îndrumat espres consistoriul, ca să aplice măsurile regulamentare față de protopopul Moise Bocșan, pentru-că n'a dat absolut nici un raport despre revisiunea socoților bisericești în protopopiatul Aradului, și nici banii discului mitropolitan nu i-a administrat.

Din acestea consistoriul eparchial convingându-se, că protopopul Moise Bocșan face imposibilă administrațiunea regulată a afacerilor bisericești, școlare și epitropicești în protopopiatul său, lipsindu-l conștiința datoriei, cât și inteligența și pricoperea de a condace oficiul protopopesc, prin decisiul de sub Nr. 5521 dela 3/16 August 1900 l'a suspendat preventiv dela oficiu și jumătate beneficiul protopopesc, lăsându-l oficiu și beneficiul parochial întreg, precum și solosiința unei jumătăți din beneficiul protopopesc.

P. S. Sa Iosif Goldiș însă, ca un bun părinte, care nu voiește moartea păcătoșului, ci îndreptarea lui, așteptând îndreptarea protopopului Moise Bocșan, n'a executat decisiul de suspendare decât după o lună și jumătate, la 28 Octomvrie (10 Noemvrie)

1900, când a văzut, că în loc de-a se îndrepta, el s'a pornit cu toată violența pentru resturnarea ordinii în biserică, atacând consistor și persoane puse în serviciul bisericeș, fără considerațiune.

Executat decisiul de suspendare, cu administrarea protopopiatului consistoriul a însărcinat pe părintele ases. consistorial Iancu Ștefanuș, dar protopopul Moise Bocșan s'a împotrivit, și n'a predat archivul protopopiatului administratorului protopopesc, silind consistorul să iee măsurii excepționale față de dñsul, și a-l suspende și dela oficiu și beneficiul parochial.

Atunci, văzând că nu e glumă, s'a apropiat de părintele său, de bunul episcop, ca fiul cel rășcit, cu petiția dată sub Nr. 10599 din 1900, isclătită cu mâna lui proprie în prezența a lor doi martori, rugându-l cu devotament filial a dispune, ca procesul disciplinar intentat contra lui să se sisteze, suspensiunea dela oficiu și beneficiul protopopesc și respective parochial să se ridice, și tot-odată a supune Venerabilului Consistor cererea pantru trecerea lui în statul de pensiuine, declarând ca revocate ori ce apelată și recurs insinuate contra cărui-va decisi ori conclus consistorial din partea sa.

Consistorul eparchial pe baza acestei rugări și în considerarea bătrânețelor lui a sistat procedura disciplinară în contra protopopului Moise Bocșan, și primindu-l abdicarea dela oficiu, a decretat tot-odată trecerea lui în pensiuine, votându-l prin decisiul de sub Nr. 3107/901 o pensiuine anuală de 1600 coroane cu începere dela 1 Ianuarie 1901, și anumit 1000 de coroane din fondul preoțesc, ear 600 coroane din venitul și în sarcina administratorului respective a fiitorului protopop. Astfel Consistorul i-a dat suma maximală de pensie, care se poate da unui protopop, căci o sumă mai mare nu permit a se da nici statutele fondului preoțesc și nici mijloacele bănești de care dispune dieceșea. Protopopul Ioan Grădă, de pildă, încă uuden 1600 coroane i-a dat după un serviciu de 32 de ani ca protopop, pensie, care lui Bocșan i-a dat-o în mod excepțional după 10 ani de serviciu ca protopop.

Și cu toate că consistorul a sistat procedura disciplinară în contra protopopului Moise Bocșan, după cererea proprie, și a decretat trecerea lui în pensiuine, după-ace liber și necondiționat și-a dat demisia din oficiu, votându-l suma maximală de pensie, omul acesta nu încetează cu blasfemiile, și mai are obrazul să acuse pe episcop și consistor la guvern, mințind că l-ar fi despoiat de oficiu și de beneficiu! El, care, deși provocat a solvi taxele fondului preoțesc, în sensul statutelor, ca să poată beneficia de pensie protopopescă, totuși nu le-a solvit. El, care a încasat ani de rând banii oficiuși în taxe și contribuiri eparchiale dela comune și nici până astăzi nu le-a administrat la cassa consistoriului, după-cum e constatat, și după-cum singur recunoaște prin actul dela 2/15 Ianuarie 1901 Nr. 180. El să acuse? Și pentru ce?

Pentru-că stabilirea dotațiunii, remunerațiunii și a pensiuinei funcționarilor și persoanelor bisericești fiind o afacere, care se regulează independent de fie-care eparchie în cadrul competenței și a dreptului său autonom, consistorul a enunțat, că nu poate admite și recunoaște, ca alt for să aibă îndreptățirea de a dispune asupra fondurilor dieceșei, și a judeca, câtă plată și pensie să dea el funcționarilor săi.

Am espus, pe cât ni-a fost cu putință, în ordine cronologică, deși nu toate, dar unele din multele infamii ale protopopului Moise Bocșan, lăsând, ca publicul singur să facă judecată asupra lui, căci judecata bisericești față de preoții, cari aleargă la judecătoria lumești în afaceri de natură disciplinară, este rostită în canonul 14 al sinodului din Cartagena, care zice:

„Așijderea au plăcut, ca, ori carele din Episcopii, ori din presbiterii, ori din diaconi, sau din clerici, pornindu-se asupra-

pricină învinovățitoare (criminală), ori politicească (civilă) în biserică, dacă lăpdându-se de bisericeasca judecătorie, ar voi cu publicile județuri a se curță, chiar de s'ar glăsuși hotărîrea în partea lui, însă locul seu îl va pierde. Și aceasta la pricina învinovățitoare, ear la pricina politicească, va pierde aceea, pe care a biruit, de va voi a-și ține locul seu”.

Ear sinodul ecumenic al IV-lea în canonul 9 hotărăște: „Dacă vre-un cleric ar ave judecată cu al seu, sau cu alt episcop, să se judece de sinodul eparchial, și să nu alerge la judecătoria lumești”.

Legea, dreptul și dreptatea trebuie să stăpânească în dieceșea Aradului!

Și fractus...

O NUNTĂ.

Duminecă am fost la o nuntă mare în Nădlac. Amicul nostru Aurel Petrovici, directorul „Nădlăcanei”, și soția sa Maria erau socri mici. Mire un Moș plin de vervă și veselie, Aurel Șuluș, din familia care a dat Moșilor atâția bărbăți fruntași. Mireasa Livia era alături de el ca o floare așezată d'un paltin. Doctorul Șuluș din Câmpeni și sora sa Florentina (văduva Tănoveanu) țineau locul socrilor mari, bătrânilor mamă, neputând face drum așa de lung ear' tatăl lor de mult nu mai este în viață, aceasta cu trecătoare bucurii. De altminter cu drept cuvânt purtau onorifica sarcină într'adevăr, doctorul Șuluș din Câmpeni și ființat și locul de părinte frașilor și surorilor sale. Fiind cel mai mare în familie, în creșterea pe toți, ear' acum se îngrijește de nepoți! Starea sa de burlac, dar' mai ales dragostea mare ce o are pentru frașii și surori, pare că anume l'a sorțit să se deplinească asemenea îndatoriri.

Rar un așa frate. E de altfel și tip de Moș: tăcut, dar' cald și comunicativ, și s'a pornit să-și mărturisească simțiri și gândirile. Un Român veră și drept în brădu!

Când voiu spune apoi, că nună a fost alt amic prețuit al nostru, Sava Raicu, un Român dintr'o bucată și care vorbește cum simte, nu umblă cu „diplomășii”, și soția sa, pururea veselă; că dela Mureș, mai „tunaseră” la câmp cumnatul miresei Corcheș cel din familie de tribun (tribunist!) cu soția; că se concentrează în ospitaliera casă a fericților părinți și amicii dela Mureș până la Tisa, ba până și din mijocul Bănatului venise la protopop Mulescu cu doamna; că Nădlac sunt lăntari excelenți, cari că nu numai tot ce a produs spiritul popular de pe la noi, dar' Aurel Șuluș i-a învățat și toate cântecile Moșilor, ba Arjoca apucase să-și învețe și cântecule dela Lugoj — am spus tot! Am spus, că a fost un mare, sinceritate, voie bună, vorbiri, cântec și joc până în ziua albă.

A luat parte și frașii din România: Davidescu și Popovici, inspectorii la domeniul Coroanei din România. Veniseră pentru alte scopuri, economice, și când au nimerit (vorba dlui Davidescu), au avut veselie mare și între așa frașii, că nici n'am avut...

Dar' n'am străit cu apelul nominal erau adecă la nuntă și doi Unguri, avocat (Véghman) din Seghedin și semnatul i-a fost concetățean câteva luni și deputatul Kristóffy, vechi amici ai lui Petrovici, precum am salutată între ei și pe câțiva economi fruntași, membrii direcția „Nădlăcanei”.

Toți ne-am simțit bine, toți plăcuți cele mai plăcute suvenirii dela această nuntă mare și desigur și din depărtate adresăm cu toții cele mai sincere urări de bine părechi, care a întemeiat o casă românească la frontiera apuseană a României.

Leandru

In fața alegerilor.

Hotărîrea fruntașilor. — Să ținem împreună! — „Activiștii”. — Cercari românești.

Deoarece din deosebite pricini conferința națională nu s'a putut aduna la Sibiu, se hotărîscă ce e de făcut în fața alegerilor, s'au întrunit mai mulți fruntași (la 5 Sept.) în Cluj și Jia trecută în Arad, pentru a hotărî ce e de făcut.

S'a hotărît și ici și colo ca să nu intrăm în alegeri. Nici starea partidului nostru național nu este așa ca să ne încurajeze a lupta pretutindeni, și nici s'a vorbit ca să se lupte unde sunt nădejdi de izbândă. Ear ca să nu ne înfașăm așa fel, ca și când unii am face într'un fel, alții altfel, ne-am hotărît ca în lipsa altor hotărîri autorizate, să cinstim hotărîrile celei din urmă conferințe naționale.

Să ținem prin urmare împreună. Să nu punem candidați cu program național, ci să păstrăm calea din trecut.

Sunt, cu toate acestea cercuri românești cari s'au hotărît să lupte în alegeri. Astfel Duminecă s'a ținut în Nidlac, comitatul Cianad, o conferință de alegători români, cari au hotărît să candideze pe deputatul de până acum, pe *Kristófy József*. Conferința s'a ținut sub presidenția părintelui N. Chicin, și fiind de față atât toți fruntașii carturari și economi, cât și alegători numeroși. Cu toate gloriile au hotărît ca deoare-ce Români nu sunt în majoritate să poată candida Români, fără a se declara pentru un partid ori altul ungurese, vor lupta să aleagă deputat pe dl *Kristófy*.

Aceasta cu atât mai ales, cu cât cercul acesta primise pe vremuri dela comitetul național îngăduința să se alăture cu voturile unui candidat străin, și anume alegând din două rele pe cel mai mic rău: au votat adică cu stăpânirea, în contra *Kossuthistilor*, căci partidul *Kossuthist* este cel mai șovinist, cel mai cu multă răutate față de neamul românesc. Acum — zicea preotul Chicin — putem să ne strângem în jurul lui *Kristófy* cu atât mai ales, cu cât îl cunoaștem nu numai ca fost protonotar al comitatului Cenad, ci și după lupta sa ca deputat al nostru. El pe lângă că a putut să câștige la guvern o mulțime de înlesniri pentru noi, ajutându-ne și în chestii școlare, dar în sinul congregațiunii, la *Mađu*, a fost singurul care a vorbit cu toată puterea împotriva adresei *Scoarilor din Trei-Scaune*, cari cereau să li-se răpească nemărgărilor și puținele drepturi ce mai sunt înscrise în legea de naționalități dela 1868. Și a vorbit cu toate că adresa era susținută de actualul protonotar, șovinistul încăpăținat *Návay* și de comisia centrală a congregațiunii.

Să l votăm deci, fără ca prin aceasta să ne alăturăm unui partid ungurese, ci numai ca mulțumire pentru câte a făcut în interesul comune noastre, — așa a terminat dl Chicin conferința a primit unanim propunerea.

Luni s'a făcut și în *Seitin* același lucru: Români d'acolo au candidat din nou pe *Kristófy*.

Atât la *Nidlac* cât și la *Seitin* dl *Rusu Șirianu*, care era din întâmplare p'acolo (la nunta lui Aurel Șirianu) văzând că de partidul național

nu se vorbește, că de hotărîrile acestuia ori de a fruntașilor p'acolo nimeni nu pomeneste, s'a simțit dator să-l lămurească pe alegători și să precizeze purtarea pe care trebuie să o aibă cei credincioși programului partidului național român.

Etăa vorbirea ce a rostit cu acest privilegiu dl *Rusu Șirianu*:

„Fraților! Am auzit aici vorbindu-se multe și mărunt, bune și rele. Despre partidul național român însă nici o vorbă. Dar oare să nu știți D voastră că nu sunteți singuri pe lumea aceasta, ci că dela hotărîrea acestor cerc electorali încolo mai sunt trei milioane de Români și când vorba e să începem un lucru așa mare, cum este lupta în alegeri dietale, trebuie să știm unii de alții, și ceea-ce facem, în deplină înțelegere trebuie să facem.

Eu, negreșit nu sunt stăpân pe voința D voastră, nu pot porunci cui să dați voturile D voastră. Socot însă că pot să mă îndrept cu vorba inimilor D voastre și mai ales să Vă pun o întrebare: datu-v'ăți seamă bine de ceea-ce faceți și gândiți v'ăți orz că noi Români nu suntem în țeara aceasta, iac' așa, niște cetățeni ră frați, ci suntem un popor de sine, cu obiceiurile lui și cu legea lui deosebită de a celorlalți cetățeni, că acest neam românesc de trei milioane suflete s'a alcătuit un partid național român, că acest partid își are fruntași și și numai ceea-ce hotărîsc acești fruntași poate să fie lege pentru toți Români buni?!

În trecut, fruntașii acestia se adunau la Sibiu, în așa zisa conferință națională. Acolo se hotărîa ce e de făcut la alegere. De astă-dată aceasta conferință nu s'a putut ține. Fruntașii ai partidului s'au adunat însă la Cluj, la 5 Septembrie și ne-am adunat și la Arad Jia trecută, să ch bnuim ce e de făcut. La Cluj s'a hotărît să stăm locului, să nu intrăm în alegeri. La Arad am dezbătut d'asemeri, și cu toate că mulți sunt între noi cari văi o pornire spre bine, spre a eși din impasul d'acum, me gând la alegere, totuși pentru-ca să dăm dovadă de dragoste și să ne înfașăm străinilor ca fiind toți una, *solidari* cum se zice, s'a hotărît ca nici noi, cei din Țeara-Ungurească, să nu candidăm, ear' unde putem, cu graiu văi și în scris să vestim aceste hotărîri ale noastre.

Etăa de ce am ținut să iau cuvântul cu acest prilegu.

Țin să vă mai spun, cu privilegiul acesta, că întocmai ca noi au făcut și Sârbii și Slovacii. De ani mulți adică nici aceste neamuri nu el g. Ba în dorința noastră ca să lecuim o astfel de stare a lucrurilor și să-i facem pe cei ce au puterea să se destepțe, Români, Sârbi și Slovaci ne am întovărit și la 1895 am pus temelul unei împreună lucrări, aduându-ne în congres la *Budapesta*.

În congresul naționalităților s'a vorbit și de alegeri și toți am recunoscut că până ce țin orgiile, de ori-ce alegere, stăm d'parte. Sârbii și noi așa facem și azi, ear' Slovacii, pe semne simțindu-și mai în larg, au decis de data aceasta să și încerce norozul, căutând să aleagă deputați bărbați naționaliști.

Și acum ian' să dezbătem ce ispravă faceți D voastre, cel din cercul *Nidlacului*. Mi s'a spus, în *Nidlac*, că vi s'a dat în trecut îngăduința să vă alipiți și de un candidat maghiar. Ori cum însă adevărul este că D voastră intrând în alegeri, vă desipiți de noi, fruntași pasiviști, cum se zice celor cari nu vor să aleagă. Deslipirea aceasta s'ar mai înțel-ge încă atunci când am avea a face cu niște a'g'ori, vai de ei, de cei săraci lipiți, cari când văi o băncută, ameteșc. Dar' D voastră sunteți poate cel mai bogăți Români și de bună-seamă, cu dragoste mare pentru neam. Am auzit spunându-se că o faceți numai de dragul dlui *Kristófy*, un candidat bărbat cinstit și Ungar care este un fel de

corb alb: inbește pe Români și și dat dovadă că voiește nu numai binele acestor sate, dar' a și stăruit pretutindeni unde a trebuit și avut privilegiu ca naționalităților să li-se dea toate drepturile înscrise în lege și altele ce ar mai fi cu dreptate să aibă. Nu zic nici eu că dl *Kristófy* n'ar fi cum ziceți D voastră. Știu, că într'adevăr, la *Mađu*, în mijlocul popoului șovinist, a avut curajul să înfrunte valorile furioase ale sângenilor săi, căror le-a spus că este o nebunie a voi să steargă o lege întocmită de cel mai înțelept Ungur, de *Drák Ferencz*, după-cum cereau *Scoarile deșuchiași din Trei-Scaune*. Mai mult chiar: știu că dl *Kristófy* este dintre aceia, cari ca și contele *Tisza István*, voiește ca neamul ungurese să fie nu numai în prietenie, ci în alaiță, în legătură strinsă cu neamul românesc întreg, căci și unii și alții suntem icuși între două împărății mari, de o parte *Nemții*, de alta *Muscalii*, și de *Muscalii* mai ales, treben să ne temem cu toții.

Pot chiar să v'o spun, că corbi albi d'aceștia, nu pot decât să fie bine priviți de Români, cari fac politică. Nu-i mai puțin adevărat însă, că noi am fost siliți să ne ținem d'parte nu numai de alegeri, dar să socotim toate partidele ungurești la fel de rele pentru noi.

Țin să vă spun de ce am fost siliți să nu intrăm în alegeri. Și cred că o să mă și înțel-geți deplin. Oare nu știți și D voastră, că până acum alegerile în țeara noastră erau adărate răboaiice. Se vărsa sânge și baionetele ostașilor și ale geandarmilor erau cari apăseau cumpăna, ear nu voința alegătorilor. D'apoi buni? Oare nu i-ăți văzut și D voastră cum alunecau din busunarele un flote ale domnilor (candidați și corteași) în ale alegătorilor, săraci și mai cu stare?... Dar aș pute să vă înșir până în seară pilde despre rușinoase țiguri. Alegerile acestea s'ajunse: nu fapt constituțional nu mijloc ca țeara să-și spună cuvântul, ci o pată neagră pe fruntea patrii noastre.

Et bine, ce era să căutăm la asemenea alegeri? Noi, cărturarii români, n'avem nici puterea sulițelor, nici bani pentru a cumișra sufletele. Ne-am zis deci: vom sta d'oparte, până-ce trece urgia aceasta, căci pentru-ca unul ori altui dintre noi să ajungă în Dietă, nu se plătește să se verse sânge românesc, să mănăm oamenii la luptă de seibatic; ear în tărâgul de suflete earș' nu ne puteam amesteca. Corupta, stricăciunea aceasta în alegeri, era așa de mare, încât ușor ni se putea întâmpla și rușine: cum-părați, ademiniți și siluiți, alegătorii români să fie mai mulți pe partea străinilor și frate să voteze împotriva fratelui!

Ca oameni cuminți, nu era îngăduit să ne înfașăm lumii în asemenea stare.

S'au îngozit de altfel chiar Ungurii de cele ce se întâmplau la alegere și pentru a mai cisăla moravurile acestor ticăloase, au făcut așa zisa *Judicatură a Curiei*. În afaceri de alegeri să judece d'aci încolo nu o mână de deputați, aleși de Dietă, ci la Curie să fie judecata, și dacă s'au petrecut mișelii, să nu se închidă ochii, ci pedepsă aspră să li-se croiască celui cari necinstește cel mai sfânt drept cetățenesc, dreptul de a alege noi însine pe oamenii cari să ne cărmuiască țeara. Și să pedepsească nu numai pe fibrae, birae, car, si nese pe alegător, ori vor să-l cumpere ci să li pe deșească și pe cel-ce se lasă mituit.

Frumoasă lege, ce-i drept. Eu unul însă, care mă cunosc oamenii, nu prea mi fac multe nădejdi. Așa d'odată, nu se stăpesc obiceiurile intrate în sângele oamenilor. Și poate că multora le și pare rău, dacă se pune stavilă negoțului la alegeri. De, bancnotele, mai ales astea nouă, sunt frumoase ear argintul sună bine.

Dacă guvernul d'acum, în fruntea căruia stă *Szell* și partidul din care face parte dl *Kristófy* vor dovedi că legea cea bună vor și îngiji să fie cinstită, apoi ne vom ridica pâlăria și noi Români, vom zice bravo,

și ne vom arăta o singură părere de rău: că nu s'au îndreptat moravurile mai de mult, ca astfel să fi putut intra și noi în Dietă, unde cu luminile noastre și cu credința noastră să fi lucrat pentru fericirea patriei scumpe, și să fi deschis mintea acelor dintre fruntașii Unguri, cari cred că e politică să fim asupriți și nu vor să înțel-ge, că țaria țerii e pacea dintre cetățeni.

Acum dacă D voastră ziceți că deputatul de până acum, dl *Kristófy*, este dintre acei Unguri cuminți, cu care se poate sta de vorbă, că el a dat deja dovezi despre simțiri prietenești pentru Români, și că pentru acesta trebuie să-l alegem, să-mi dați voie a vă spune și eu una. Știu că contele *Tisza*, cu privilegiul instalării episcopului dela Arad, rostise între noi o vorbire politică. Noi, Români arădani, înțelegem și noi primejdia muscălească, știm că politica cea mare cere ca Români și Ungurii să fie în bună pace. Mai știm însă, că dovezile de bună prietenie trebuie să le dea Ungurii, cari au cărna și că dacă e de stat li vorbă, la târguială cum se zice, apoi asta s'o facă partidul! Negocierile politice se fac nu de singuratică comune, cu atât mai puțin de singuratică persoane, ci se vorbește dela partid la partid. D voastră ați făcut abatere și veți avea să răspundeți pentru asta obștei române și istoriei. Și fiind-că eu nu am vot sicut, nici nu sunt între aceia cari să vă poată duce în stânga ori dreapta, dar sunt un soldat credincios ateagului partidului național, mă simt dator să vă dau un sfat: în politică da, partidele se târguesc între ele, și la alegeri mai ales, mulți sunt cari vin să fâgăduiască una și alta, marea cu sare! *Kossuthistii* chiar, se fac blânzi și fâgăduiesc; poporalii licitează ear stăpânirea poate să vă spună: știți ce, nu vă luați după fâgădueli ci haideți cu mine, că eu dau ear nu fâgăduiesc. D voastră să știți însă cu ochii în patru, să nu porniți după interesul unuia ori altuia, ci dacă odată păcătuți ori ziceți că aveți slobozenie din trecut, să purcedeți la ce faceți în deplină înțelegere, să nu vă luați la ceartă, ci să vă gândiți, că în fața solidarității, a înțelgerii dintre frați, patimile unora și altora trebuie să amuțescă, ca astfel cel puțin pe viitor să putem veni între D voastră și să vă îndemnăm: da, haideți la alegeri! Sub steag însă care să fie al nostru!

Vorbirea dlui *Rusu* a fost ascultată de parcă ar fi fost oamenii în biserică. În mai multe părți s'a strigat „trăiască”, ear la urmă poporul a făcut redactorului nostru ovațiuni entusiaste.

Archiereu și Cler.

Răsfoiesc „Biserica și Școala” și la noutăți, în unul din numerii anului trecut, găsec o notă despre Pastorală Prea Sfințitului nostru Episcop diecesan *Iosif Goldiș*.

În nota aceasta, ca resumat, se publică credincioșilor eparchioți cuprinsul pastorelei adresate clerului, „prin care îi atrage deosebita atențiune asupra îndeplinirii datorințelor sale pastorale față cu poporul nostru credincios, îndemnându-l la alipire și dragoste pentru sfânta noastră biserică ortodoxă dreptcredincioasă, scut și mântuire a neamului nostru”.

În timpurile grele, ce le străbatem glasul Arhtiereului, întocmai ca glasul generalului în lupta pentru idealul unui popor, trebuie să miște adânc inimile căpitanilor, ale preoților noștri, și, ori-unde ai fi, între Români ortodocși, bisericile trebuie să fie țără de lume ce ascultă mângâiosul înainte! în lupta credinței strămoșești, din gura preoților, ear Domnul Certurilor să binecuvinte pe Români.

Prea Sfințitul Arhiepiscop, *ncador-mitul general al lui Christos*, călăuzit de nobilul gând, că de va zice *capitanilor săi, nouă preoților*: prindeți arma cuvântului evanghelic, aprindeți focul sacru al credinței ortodoxe drept-credincioase, în inimile Românașilor noștri, noi cu drag îl vom asculta și setoși după un asemenea ordin, vom pune toată rîvna, tot focul dragostei noastre pentru Crucea lui Isus, și vom lupta ne-conținut contra ispitirilor și meșteșugirilor diavolului, ca Domnul Cerurilor pururea să binecuvinteze pe Români...

Un an a trecut la vecinicie, și într'un an mult s'ar fi putut face, dacă *capitanii toți* ar fi avut în suflet dragoste curată pentru poporul nostru, dacă *capitanii toți* ar fi înțeles gândul nobil al generalului nostru.

Ne închinăm cu tot sufletul celor ce au urmat numai decât ordinului generalului, dar n'avem destule cuvinte a reprobă lașitatea și indiferența *capitanilor*, cari nici după-ce și-au luat lefălor, n'au apucat arma să apere turma lui Christos de dușmani și de lupii rapitori...

Călătorul nepreocupat, dacă în drumul său s'ar opri în orașele și satele credincioșilor noștri, în vre-o Duminică sau sâmbătă, ca să ceară în sfânta Biserică ajutorul lui Dumnezeu pentru ajungerea cu bine și noroc la ținta călătoriei sale, — cu durere în inimă va vedea, că *Cuvântul lui Dumnezeu, predica, în cele mai multe locuri lipsește*, și va suspina cu prorocul Ieremia (C. 2, 19): „*Reutatea are să te pedepsească, și abaterile tale au să te mustre; cunoaște și vezi, cât de rău și amar este a lăsa pe Iehova Dumnezeul tău!*”...

Biserica lui Christos, „*scut și mângâiere a neamului nostru*”, este câmpul mînos, unde preotul este dator să binevestească cuvântul biruinței evanghelice, pentru îndreptarea moravurilor în popor, pentru mântuirea sufletului și scăparea din ghiarele feluritelor dușmani, cari vor să despărta trunchiul de crengile sale...

Generalul nostru a dat ordinul, în buna credință, că *Capitanii Lui*, unul ca unul, vor sări să-l execute.

De-acum va trebui să lase buna credință de-o parte, și prin o controlă

cât mai severă, să caute și să vadă pe *capitanul ce bate în retragere, ori fuge laș din fața dușmanului*.

Pe unul ca acesta îl va pedepsi scoțându-l din sinul poporului, căci altfel ne vom perde în focul Geenei, unde ochiul Domnului nu va căuta spre noi, și unde mila Domnului nu va mai binecuvînta pe Români...

Generale! Trimite-ți *capitanii în focul curățitor al probei, că va fi rău să piară*.

Preot Al. Munteanu al lui Vasilie.

Din Banat.

Din districtul Timișorii în 14 Sept. 1901.

Reuniune districtuală învățătoarească scandaloașă.

Nu-și poate omul închipui deajuns bucuria ce sufletul nostru a simțit atunci, când după atâția ani de letargie, în care pronunțările noastre neprietene — în frunte cu pașa din centru, ne țineau, — prin trimisul lui Dumnezeu în fruntea diecesei noastre aradane, Prea S. Sa dl. Episcop Iosif Goldiș, și prin zelul cel înflăcărat și nobila inimă a distinsului nostru bărbat dl. E. Ungurianu, care ni-a elaborat statute — unicele în felul lor, ne vîzurăm odată întruniți în o reuniune, cu marea misiune, de-a conlucra cu puteri unite la promovarea intereselor școlare și a tu uror cauzelor noastre învățătoarești.

În ziua de 12 I. c. n., după chemarea Duhului sfânt, învățătorimea a trecut în sala bereriei „Ursul”, unde se prezentară peste 160 învățători și învățătoare din aceste 4 tracturi anexate. Consistorialul era reprezentat prin secretarul dl. Vas. Goldiș și dl. Ciorogariu. Mai erau prezenți protopopii Miulescu, din B.-Comloș; Hamsea, din Lipova; Putici, din loc; advocații dl. Ungurianu, Dr. Teșle, Dr. Cosma, Dr. Ardelean, profesorii Mihaița și Ionaș și o mulțime de preoți.

Președintele dl. Ungurianu salută adunarea, pe care o declară deschisă.

Își mai făcură și alții onorurile de a saluta, între aceștia referentul dl. Ciorogariu a ținut o vorbire frumoasă și momentuoasă.

Abia s'a început citirea raportului comitetului, când deodată, cam din fundul salei, unde erau postați dresorii „neamurilor”: pirlitul Măglaș, și burtea, vestitul Mufti al fișiceii, se auziră urlete și strigăte, că „Li-

pova nu primește” și „treceam la Unguri, nu ne trebuie, jos, abzug, etc.”, încât flori reci ne cuprinseseră.

N'a trebuit mai mult ca să ne convinsem, că în sinul corpului nostru învățătoresc s'a organizat o *bandă socialistă*, care să provoace vrajba și scandalul ce-l experimentăm.

Această bandă socialistă, cu o îndrăzneală adevărat bulgărească, inscenă acel mare scandal, care ne compromise corpul nostru didactic districtual pe decenii înainte; ne compromise superioritatea noastră diecesană înaintea străinilor prezenți, ear' pe acel nobil bărbat, pe care l'am ales odată de al nostru președinte, președintele reuniunii noastre districtuale, dl. E. Ungurianu, l'a batjocorit pentru-că acesta cu o voință de fier și o abnegațiune exemplară, timp îndelungat se trudi și-și frământă mintea, cum ar putea face ceea-ce în adevăr a făcut, căci ni-a scos carul reuniunii noastre districtuale din noroiul, în care-l înfundase pașa Putici cu pașa Pavelea.

Această bandă socialistă, dintre noi, organizată cu mășava intențiune de către cunoscuții satrapi stâlpi ai „neamurilor” nu numai pe acel nobil bărbat Ungurianu de-a' l' disgesta și pefuga din mijlocul nostru, precum au și făcut, ci ea a meșteșugit, ca prin batjocuri să înstrăineze de corpul nostru didactic pe toți fruntașii — bărbații noștri inteligenți, cari cu cel mai laudabil zel și viu interes alergară la această adunare a noastră, depunându-și obolul lor de zeci și sute coroane pe jertfelnicul nostru dăscălesc, cu cea mai sfântă și curată intențiune, de a ne întări viitorul nostru; cu sucursul lor moral a ne ridica vaza noastră și a ne netezi calea noastră, ca să putem umbla nepotcivind.

Oh, ce ingrați ne-am arătat noi față de acești bărbați! ce mare păcat ați comis voi, colegi inspirați de veninul socialist, căci în oarba noastră pornire, inscenată de voi, slugarnicii satrapilor, înstrăinarăm de noi pe acel maritim și inteligent din loc, pe car', în loc de a-i ține noi pe palmele noastre, căci el sunt decorul neamului nostru, noi i-am improșcat și insultat.

Eată *banda organizată și asmuțată de șefii lor*, cât de grosznic ne-a blăstemat pe toți, chiar și pe noi aceia, cari surprinși stăteam privind la necualificata purtare a acestei resfătate bande.

După-ce o mare mulțime din noi află din raportul comitetului, că o nouă constituire nu se întâmplă, disgestați și scârbiți

de condamnabila purtare a acelor socialistiști, plecară din sală.

Banda socialistă, cum se văzu la largul ei, din nou apucă cu răcnetele a sbiera: „cerem constituire nouă”.

Dl. Ungurianu, care de repetite-ori declinase dela sine distincțiunea de-a fi conducătorul acestei reuniuni, întotdeauna întimpină strigăte „nu primim”, acum dădu libertate la o nouă constituire.

Scandalul ajunsese acum la culme trupa lui Hamsea, cu cea a lui Putici ridicară steagul și sbierau din răspuneri: „trăească Putici”.

Slugarnicii socialistiști se puseră a scrie la țidule cu numele „Dr. Putici”, pe care le vîrau în mâna dascălilor — rupend pe ale lui „Ungurianu”, și după atâta scandal și revoltă, stoarse Dr. Puticiu 44 voturi.

„Binemeritații” învingători din această bandă sunt: I. Puticiu din Lipova, Lepă din Fibiș, Munteanu din Beba, Badescu din Banos, Popoviciu din St.-Mihailu, Sandu din Cnez, Puta din Utvin, Milosav din Muraniș, Clecan din Beregsău, care făcuse spume la gură de sbierate „să trăească Puticiu” ș. a.

Ei bine, voi, slugarnicii trădători de cele mai sfinte interese ale noastre credeți că cu ale voastre 44 voturi o să steți în fruntea noastră a 140—180 învățătoare, acela, care între împregiurări cinștite niș la spatelul noastre n'are loc?!

Sau credeți voi, că districtul nostru ar fi osândit, ca cu votul acelei rădăcine fracțiuni a 1/4 parte din numărul învățătorilor din district, indiferent și cu mânu în sin să stea sub voevodatul aceluia protopop pe care jurnalistica noastră cu pumnul nas lovindu-l l'a arștat lumii ca pe un mitarnic și despoitor de dascăli?!

În contra acestei scandaloașe și așelești alegeri, precum și în contra purtării voastre, a aceluia, cari ați provocat scandalul, protestăm sus și tare și cu respect cerem:

1. Suprema noastră autoritate diecesană să nu se arete indiferentă față de cele petrecute aci în reuniunea noastră încă sub ochii secretarului consistorial pe contul dispozițiilor bisericești noastre.
2. Să anuleze imediat acel act ilegal și cinștit nu se poate numi.
3. Conducerea reuniunii noastre, Consistor să o ia în mâni oficiale, și întâiu bine să ne instrueze și numai

Măseaua mea.

Uf, mă doare rău măseaua,
Nu-i minut să nu-i strig aua!
Dar' ea, bat-o 'n cap s'o bată,
Tot într'una mă săgeată.

Când o 'ntreb că ce-i lipsește,
Ea-mi răspunde: clește, clește,
Ș'arzind-o ce-mi răspunde,
Mare groază mă pătrunde!

În odaie pe plafon
Diavoli vîd un milion;
Eară jos pe padiment
Vîd și smei, un regiment.

Ea ti rog, ca să 'mi-o dreagă,
Ei mă rid, gândind că-i șagă;
Eu ti rog, ca să o ducă,
Ei mă rid și o iau la fugă.

Rămân singur și gândesc,
În ce chip s'o amorțesc;
Că de n'o amorți bine,
Mă căznește rău pe mine!

Eh! Mă duc cu ea la birt
Ș'o să-i dau rachiu de spirt,
Pân' s'o face moartă-beată,
Bat-o Dumnezeu s'o bată!

Ioan Tripa.

Revedere.

Bolnav și obosit am plecat să-mi caut de sănătate în casa părintească.

Părinții, bătrâni și îngrijați de viitorul meu, cu lacrimi în ochi m'au primit în brațele lor.

Mama, indeosebi, mă sorbi cu privirea, suspinând îndăușită de plîns. Rugai pe mama să-mi facă ceva de mâncare.

Pentru „popa” ei, mama alergă îndată în curte, prinse un pui grăsuț, și într'un ceas mă ospetam cu părinții la masă.

Mîncînd, ochii mei se furisară căutînd lucrurile din casă și curte.

Erau toate în bună rînduială.

Așa cum le-am lăsat, decînd am plecat în lume, la misia grea a apostolatului.

După masă am căutat de-a rîndul pomii din grădină, ear cu nucul meu am stat mult de poveste, pînă seara târziu...

Intru în casă. Aprind o țigară și caut prin cărțile tatei.

Maiestru opincar, tatăl meu pe lângă priceperea în ale argășirii opincilor, are și un frumos număr de opuri literare românești.

Cetește și ziarul „Tribuna Poporului” și are un adevărat cult pentru Coșbuc. S'a publicat în acest ziar „Corona de oțel” și „Lupta pentru neatîrnare”, operele scrise pe înțelesul tuturor de Coșbuc.

Acalistul la rugăciunea de toate zilele și aceste opere în ore de repaos, îl înalță sufleteste. Ruga o înțelege din pruncie. A fost crescut în frica lui Dumnezeu.

Pe Coșbuc îl înțelege cuvînt de cuvînt, pentru-că scrie, cum așteaptă toată lumea românească să scrie.

Adevărul îmbrăcat în poezie, eată în patru cuvinte două opere, cari trăesc vecinic în sufletul poporului, ear după vorba lui Caragiale: operă de artă e ori-ce operă, care ne-a mișcat coarda sufletului numai o singură clipă, precum luna, cînd apare, mișcă coarda simțirii unui gușat, dar acesta n'are darul de a exprima ce simte, ci numai se miră, ridicînd, instinctiv mîna la frunte...

Ce vom zice însă de aceste opere, ce pe tata, om trăit în muncă, îl fac să plîngă cu hohot, să-și lase mîncarea pe masă să stea ceasuri întregi în admirarea de banșului român și în adorarea Regelui Carol?!

Și sunt sigur, că poporul român ascultă postul cu inima și mai înalță în sufletul pornit spre fapte mărețe.

Coșbuc trăește în noi și ne dă în sufletului nostru.

Cei-ce nu înțeleg acest adevăr — fără urmă la noi.

A doua zi după sosirea acasă, în la sfânta biserică.

La priceasnă, după obicei, se predică.

Servia părintele Voicu și servia mos. Tot atît de frumoasă predică a dorit să auzim din gura lui.

Înzadar. Clopoșelul din altar sună, dincioșii se ridică; ușile împărătești se deschid și părintele Voicu ne invită:

„Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați.”

La Tăierea Capului sfântului Ioan fi căzut o predică, mi-am zis eu.

târziu, după ce vom fi dat probe de o adevărată purtare învățătoarească conștientă, conducerea și administrarea reuniunii să ni-o redea nouă.

4. Pe acea *bandă socialistă* scandalisătoare, care — în turbarea ei nu numai că a blamat foarte întreg corpul nostru didactic, pe inteligența noastră a batjocorit-o în fața străinilor și sub ochii inspectorului reg. de școale dl. *Sebestia*, ci întreagă autoritatea noastră diecesană a compromis-o atât de strajnic, V. Consistoriu să binevoiască a o reglementa și disciplina, cel puțin ca exemplu pentru viitor, să procedă la amputare până ce veninul nu a inficiat întreg corpul și mai viros, căci comunele noastre confesionale cu sudori de sânge adună acei bani numiți *diurne*, de câte 10—20 fi, ce noi le contragem, dar nu pentru ca să premergem noi lumii cu exemple provocatoare de scandale, ci ca să culegem dela Reuniunea noastră tot ce este mai bun, mai nobil și mai salutar școalei și educației tinerimii și poporului nostru.

Veneratul Consistoriu al nostru ar face atât corpul nostru didactic, cât și moralei publice cel mai mare serviciu atunci, când ar lua curajul, d'ă pune capăt acestui periculos joc înscenat de acești neodihniți satrapi ai „neamurilor“.

Noi, aceia, cari n'am consimțit și nu consimțim, ci mai viros din tot sufletul nostru condamnăm ținuta celor 44 colegi, cerem pe această cale scuzele atât ale nobilului nostru bărbat dl. *Ungurianu*, cât și ale tuturor bărbatilor noștri inteligenți și ofensați; cerem pe această cale și acusa D-lui inspector reg. *Sebestia*, care trebuia prin noi altminterlea întimpinat, nu însă cu scandale.

În fine rugăm cu umilință pe *Preasfințitul Domn Episcop al nostru*, să aibă bunăvoință a invita înaintea *Preasfințitului Sale* pe *bărbatul nostru fruntaș din Timișoara* și dela dînsul să aflu adevăratele cauze ale morbului contagios ce s'a încuibat în societatea noastră — din aceste părți.

Suntem prea convinși, că *bărbatul nostru*, ca dl. *Ungurianu*, Dr. *Tegele*, Dr. *Cosma*, Dr. *Mesin* profesorii *Mihuța* și *Ionaș*, auzind glasul supremului păstor, fără preget vor alerga și mărturisind cele experiate, vor recomanda *Preasfințitului Sale* cel mai potrivit mijloc de sanare a acelor porniri demoralizatoare.

20 învățători și învățătoare.

Dar ce să faci cu părintele Voicu? E bun el la cam multe treburi și face spor în multe direcții...

Archiereul nostru *Iosif* a dat ordin în chestia predicării, ear părintele Voicu se vede că l-a pus între actele nereșolvabile...

De altfel conștiința e ordinul cel mai puternic.

Unde nu-l vocație, decât pentru câștig, fie chiar cât de onest, ... acolo predica e sarcină grea și însăși vorba ei înflorează...

O muncă regeneratoare se impune altfel cu credința și biserică noastră dăm de prăpastie...

După slujba dumnezeiescă plec gânditor la casa părintească.

Când deschid ușa curții, tata cu fețiștea mea în brațe mă așteaptă zimbitor.

Dina, alintându-se, mă întrebă: — „Ce-ai adus dela Doamne“?

— Mi-a dat să-ți aduc prescură.

— Uite, moșule, prescură dela „Doamne“, și veseli intrarăm în casă, la mama.

Preot. Al. Munteanu al lui Vasile.

Cetatea și Stânca „Soroca“. „Hotinul“

În Basarabia, pe malul drept al Nistrului, se află orașul „Soroca“.

Aicia este și cetățuia „Soroca“, care nu se aseamănă în privința felului zidirii nici cu clădirile rusești, nici cu cele genoveze, nici cu cele mai noi ale Turcilor.

Cetatea are forma circumferinței și la cele 4 capete ale ei se află niște turnuri, ce sunt eșite afară în forma unei jum. de cilindru, pe când înăuntru au forma prismatică.

Între cele două turnuri așezate despre partea Nistrului, se ridică un al cincilea turn, care apără poarta cetății ce se află sub dînsul.

Zidurile turnurilor sunt groase și au în partea de sus ferestru pentru apărare; ear impregiurul zidului sunt mai multe rînduri de case. De-asupra lor se văd rămășițele unui al doilea rînd, care, împreună cu turnurile, alcătuiau locuințele oamenilor.

Toată zidirea înfățișează cea mai mare tărie și cimentul este foarte înărit. Ceea ce nemulțumește pe călător este lipsa de ori-ce inscripție, care ar pute să descopere vechimea zidirii. Cetatea nu avea, în trecut, nici de cum șanțuri; puterea ei sta numai în înălțimea și grosimea zidurilor și în bărbăția apărătorilor. Singura poartă de intrare se află în partea Nistrului, nu departe de mal, făcută cu scop de a se aduce bucatele în cetate pe apă.

În vremile de mărire ale Românilor, „Soroca“ a fost una din cele mai însemnate cetăți, și orașul a fost totdeauna capitala ținutului, ce și-a luat numele de la dînsa.

În acest ținut, spre răsărit și mează-zii, lângă rîul Nistru, se află un deal numit „Stânca Soroca“, care astăzi este acoperit cu vii, pe o întindere destul de însemnată. Se zice, că de frica Tătarilor, locuitorii de prin Basarabia au fost nevoiți să-și sape o peșteră de adăpost în această stâncă (deal). Peștera, la intrare, este așa îngustă, că abia se poate vîrî un om întindu-se și numai la oare-care depărtare începe a se lărgi, așa încât pot locui într'însa mai multe familii; după aceea earăși se îngustează și apoi se lărgeste astfel, că locuitorii ce se adăpostiau într'însa, dacă erau alungați din înștia boltitură, se retrăgeau într'a doua, apoi într'a treia și așa mai departe, apărându-se cu armele până la resulfatoarea ei de la mează-zii, care dă în satul „Zăstânca“.

Întinderea acestei peșteri pe deasupra poate fi cale de 20 de minute; ear pe dînsul nu se știe, căci nimeni nu cutează a face o asemenea cercare temându-se de primejdie, ori de frica vorbelor deșarte ce se spun asupra acestei stânci. Tot pe stânca aceasta, la răsărit, se află săpată într'o piatră o chilie, care se zice, că din vechime ar fi fost locuința unui pustnic, care numai odată pe an se arăta oamenilor, în ziua Bobotezei; și când clerul din „Soroca“ făcea sfințirea apei, el sta desculț ascuțind de departe. Pentru hrana lui, se zice că la podul numit „al lui Becheru“, ce este peste valea Zăstâncii, sta atârnat un coșuleț, în care călătorii puneau merinde pentru acel pustnic. Înăuntrul chilioarei se poate vedea și până acum un fel de catapeteasmă săpată în piatră și în fund o săpătură cât poate sta un om în picioare, unde se zice că sibaștrul își făcea rugăciunile.

De la Soroca spre mează-noapte și apus se află cetatea Hotinul, ale cărei ziduri parte sunt făcute de Genovezi și parte le-au făcut Turcii, mai târziu. Ea înfățișează un pătrat neregulat, cu 4 turnuri foarte mari; zidurile sunt de o înălțime uriașă. Turcii și apoi Rușii au adăos la vechile întărituri altele noi, însă fără a face cetatea mai nelăvășă decât fusese mai

înainte, pentru-că impregiurul ei se întind niște dealuri înalte.

Zidurile de cărămidă și de piatră au o mulțime de inscripții genoveze. De-asupra porții celei mari se vede un leu și un leopard înălțuși și un elefant purtând în spate un turn. Aceste săpături (gravuri) în stil răsăritean se trag din vremea domniei Turcilor.

Numeroase versuri arabice înfrumusețează ușile și ferestrele.

Geamia s'a surpat și nu a rămas din ea alt-ceva decât minareaua.

Cetatea aceasta, atât de însemnată prin tăria ei, a fost când a Moldovenilor, când a Polonilor și când a Turcilor, împreună cu Basarabia.

Mai în sus de Hotin se află mari straturi de alabastru de cea mai frumoasă calitate. Aceste straturi se întind pe sub pământ până la „Ivăncuți“ în România, dar aci nu mai are acea calitate frumoasă, pe care o are la Hotin.

Petre St. Stoica.

H A Z.

Cetățeanul Tomița, în vîrstă de șapte ani:

— Ia spune, mămișo, fratele meu o să fie în totdeauna mai mic decât mine?

— Da, de sigur... De ce mă întrebi?

— Ah! Ce bine 'mi pare! Care va să zică, o să pot să-l bat în totdeauna.

Cărți economice și scrieri populare de conținut economic pentru popor!

Trăim într'un timp, când guverne, reuniuni private și societăți de producție ale tuturor statelor și neamurilor fac cele mai mari eforturi, pe toate trecele, pentru a ridica și îmbunătăți agricultura lor. Numai noi Români stăm nepăsători față de ziua de mâine și de progresul timpului, persistând cu obstinație pe lângă agricultura veche, primitivă, moștenită din moși și strămoși.

Ca să nu mai vorbim de popoarele culte, de Englezi, Germani, Francezi, cari au o agricultură intensivă industrială și comercială și cu toate astea dînsii sacrifică pe fie-care an sute de mil și milioane de franci, mărci în interesul perfecționării agriculturii lor. Dar să căutăm la vecinii cei mai apropiați de noi, la Sași, Șvabi și la Unguri prin satele și economiile lor! Așa bună-oară vom vedea la vecinii noștri unguri, pe lângă o droaie de școale de agricultură de toate gradele, ce le-a înfățișat și întreține cu spese guvernul, pentru luminarea și povățuirea celor de limba lor, apoi deosebit de ele a mai înfățișat guvernul și societățile de agricultură, de învățători ambulanți, reviste o droaie și cursuri de repetiție pentru agricultura practică. Firme model celebre, stațiuni agronomice și de experimentație, pentru controlul sămănturilor, nutrețurilor și îngrășămintelor și alte chestiuni, cari privesc agricultura rațională, în vederea, ca ei să poată mai ușor susține concurența Americii și Australiei.

Numai noi, Români dormim somnul de veci, căci pe noi n'are cine să ne trezească, n'avem nici bărbăți specialiști, nici școale de agricultură, nici reviste și reuniuni cu înțineri economice și de producție, în cari să se discute și studiere diferite chestiuni, cari privesc producția și bogăția noastră națională. Atunci, când agricultura a devenit o artă și o știință, nouă ne lipsește și o literatură proprie economică și nici că simțim lipsă după ea, fie pentru trebuințele poporului, fie ceva mai dezvoltată. O carte de conținut economic și dacă apare în limba noastră, nu este

încurajată, n'are cine o cete și a se folosi de ea, și arare-ori vede o a doua ediție, unde în străinătate edițiile se perondează cu sutele, cu un tiraj de zeci de mil fie-care.

Preoții și învățătorii noștri, notarii și primarii — cu un cuvînt, inteligența noastră dela sate, deși altcum în altele posedă frumoase cunoștințe și studii, în cele economice și sociale, dînsii nu posedă alte cunoștințe și experiențe mai multe, decât le posedă poporul de rînd, un badea Stan și nenea Ion oare-care, și deși marea majoritate a lor, peste 90 la sută, poartă și dînsii economie, se numesc *agricultori practici*, însă cei mulți din ei se razimă în experiența și rutina țărânului și a argașilor lor. Dînsii deci, în loc de a conduce și a da povețe poporului și a dirigia și influența producția locală și avuția națională, din contra ei înșiși sunt conduși și depind de popor, în detrimentul lor propriu, al comunei și al producției și avuției naționale.

Instrucțiunile și povețele ce le căpătăm dela străini, departe de a ne lumina și folosi și noi de ele, de cele mai multe ori ies în defavorul și spre paguba noastră. O bună dovadă despre aceasta sunt comasările și segregările impuse nouă cu forța de străini, și cari au eșit mai toate în *detrimentul și în defavorul nostru*, fiind-că noi nu am avut oameni pricepuți în cele economice, cari să ne lumineze și conducă.

Proprietarii mari și-au comasat moșiile și segregat pădurile, luând pământurile cele mai bune și la poziție favorabilă de pe hotar, pe seama lor. Dînsii apoi și-au ameliorat moșiile, ridicând plantații de protecție pe ele, făcând consolidări de terenuri mobile, canalizări și drenajuri, au introdus vite de rasă și plante de valoare mai bună și mai bănoase; au menajat și ameliorat ridicând moșiile pădurilor, valoarea pădurilor, și peste tot măbind venitele moșiei și prin cultura sistematică scăzând în mod radical spesele de cultură, dînsii au ridicat de multe ori cu sută la sută valoarea moșiilor. Diferința între trecut și prezent la dînsii este peste tot isbitoare, între ceea-ce este azi față de ce era acum 20—30 de ani.

Noi Români în schimb am persistat cu îndărătnicie, deamă de o cauză mai bună, încă tot pe lângă vechea sistemă de cultură cu pământurile necomasate și în devălmășie cu stla de culturi și foloase comune cu obștea, pe lângă economia de 3 câmpuri, derăpănătoare, cu ogorul obligator tot al 3-lea an, care pe fie-care an ne răpește 1/3 din proprietate și foloase, și ne încarcă cu 1/3 în birari și aruncuri, cu vitele rele de rase primitive, cari abia și plătesc hrana lor, uneori nici pe aceea, cu pășunile și pădurile comunale devastate și deteriorate, cari sunt mai mult numai crânguri și mărăcineturi, fără de nici o valoare și foloase, în locul codrilor seculari de brădeț și stejar de odinioară.

Ori-ce progres al vecinilor, dacă nu ținem pas cu ei, nu poate să iasă decât în defavorul nostru; ei progesează pe terenul moral și material, noi stăm pe loc și pe nesimțite dăm înapoi, și vrînd-nevrînd va trebui să cedăm locul și pământurile noastre celor mai vrednici și mai iscusiți decât noi.

În privința aceasta cât nu ar face o carte bună pentru preot, învățător, școlar și primarul din sat, în care ei să găsească povețe desinteresate în toate chestiunile și afacerile economice, și după care să poată ține prelegeri și la popor??

O carte bună în felul acesta, compusă în limba noastră, într'un limbaj ușor, popular, cu terminii tehnici culeși din gura poporului, ce a fost premiată de Academia Română și de diferite alte societăți și reuniuni economice și științifice din patrie și din

România, și care în serios concurența cu cele mai bune epurări din limbile culte: germană, franceză, italiană etc., și care n'ar trebui să lipsească din nici o comună în câte un exemplar două, unde majoritatea locuitorilor sunt români: din cancelaria comunală, din biblioteca școlară și parohială, ca și din bibliotecile populare ambulante, ale reuniunilor agricole, învățătorilor și preoților — este:

Manualul complet de agricultură rațională de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară de agricultură de la Ferestru și la Seminarul Mitropolitului Nifon din București — compus în 4 volume.

Vol. I. *Agrologia și agricultură generală*, în 33 coale de tipar cu 217 figuri, în text; costă 5 coroane.

Vol. II. *Fitotehnia sau Cultura specială a plantelor*; 38 coale de tipar cu 202 figuri în text; costă 8 coroane.

Vol. III. *Zootehnia sau Cultura generală și specială a vitelor* — împreună cu lăcării și lăcării; 49 coale de tipar cu 225 figuri în text; costă 8 coroane.

Vol. IV. *Economia rurală sau Organizația și administrarea moșilor mari și mici*; 44 coale de tipar cu 36 figuri în text, costă 8 coroane.

Se află de vânzare la tipografia A. I. Murășianu, — Brașov și la librăria W. Krafft — în Sibiu.

PARTEA ECONOMICA.

Adunați simburii de poame și sămănăți!

Abia câteva soiuri de poame v'atice s'au copt și au trecut deja. Intre acestea se numără: cireșele, vișniile, caisele și fragile, apoi unele fructe ce cresc mai mult săbatic, ca: smereci, afinele ș. a.

Cele mai multe și mai de preț însă se coc acum, toamna, în Septembrie și Octombrie. Deci tocmai acum e timpul cel mai potrivit să începem a aduna simburii de poame: mere, pere, prune, perșeci și nuci, din cari să prăsim pomi mulți, fel și fel. Căci se știe, că pomii, ca și grâul, cureuzul ș. a. plante se sporesc din sămănță, care, în cât pentru poame, se numește simburii.

Simburii adunați trebuie să fie din poame deplin coapte. Și apoi cine nu știe, când sunt poamele coapte? Merele, perele și perșecile când au culoare galbenă, roșiețică, miezul dulce și simburii negri, prunele când au devenit dulci ca mierea și nucile când coaja cea verde li-a desghioacă de sine sau cu cea mai mare înlesnire.

Cari soiuri de poame sunt mai potrivite pentru sămănăț?

Dintre mere și pere sunt mai potrivite de sămănță cele săbatic, nu cele de soiuri alese. Pomii prășiiți din simburii merelor și perșecilor săbatic sunt mai trainici. Și apoi merit și perșeci și așa trebuie altoiți, pentru-ca să dea poame aieve prețioase.

În cât pentru prune și nuci vor trebui alese de sămănță soiurile cele mai de frunte, pentru-ca nu prea e obiceiul, ca acești pomi să se altoiască. Vom alege deci perșeci, prune și nuci mari și gustoase.

Cine să adune simburii?

Toți cei ce mănăcăm poame. Și se știe, că toți mănăcăm poame, chiar și dacă n'am avut cultivate în grădinile noastre, deoarece și cei mai săraci neavând, le cumpăram din târg. Dar' mai cu seamă ar trebui obișnuiți copiii să adune simburii și să se înțelească cu sămănățarea lor, ear după ce au rășirii, cu îngrijirea pomilor, ca apoi când vor fi mari să aibă barem ei pomi și poame, dacă noi rindul de oameni care trăim azi — ducem atâta lipsă.

Nimeni însă n'ar putea face mai mult în această privință ca tocmai învățătorul. El are și datoria și încă una din cele

mai de căpetenie datorințe, ca să facă un început privitor la cultivarea grădinii școlare și răspândirea pomăritului, ear' cu el deodată și a bunăstării în popor.

Acum e d'el timpul, ca învățătorii să stăruie pentru adunarea a tot felul de simburii de poame.

Vor stăruii apoi, ca să se închidă deo camdată barem un colțisor al grădinii, fie și numai de 5—10 metri în lungime și tot atâția în lățime. Un astfel de lucru l'ar putea săvârși aproape fără spese și cea din urmă comună românească.

Locul merit pentru sămănățarea simburilor se va așeza de școlarii mai mărieșori sub supravegherea învățătorului și părinților de el. Săpatul se va face cu arșul, la un metru adâncime și lucrarea se va începe cât mai neîntârziat, pentru-ca la timpul să se poată face fără împedecare și sărăciul simburilor.

Plugarilor nu li-ar trebui mai mult decât loc de 2 pași în lung și în lat. Acest loc, după ce ar fi săpat și sămănat cu simburii, ar putea fi împărțit cu 5—10 pari și câțiva mărșicini, ca nici vitela, nici perșeci, nici găinile să nu poată răbi la simburii.

Acestea ar fi primele lucruri, ce trebuie să le începă fie care plugar în privința pomăritului. Despre cum și când e de a se face sămănatul simburilor, vom scrie cu alt prilegiu cât mai apropiat.

(B. E.)

Asociațiunea pentru literatură și cultura poporului român.

AVIS.

Pentru arangearea festivităților împreună cu adunarea generală a Asociațiunii, convocată la Sibiu pe 21 și 22 Septembrie (noap) 1901, s'a instituit un comitet arangeator, care se compune din următorii secțiuni:

- I. Biroul central.
- II. Secțiunea de încertelare (bană albă).
- III. Secțiunea petrecerilor cu tombolă și dans (bană roșie).
- IV. Secțiunea petrecerilor populare (bană albă și băștră).
- V. Secțiunea concertului, și
- VI. Secțiunea excursiunii (bană galbenă).

Acest comitet va funcționa până la 20 Septembrie în biroul Asociațiunii (tr. Mării Nr. 8), unde se vor adresa toate scrisorile, ear în zilele 20, 21 și 22 Septembrie în o cameră a hotelului „Impăratul Roman”.

Comitetul arangeator numai în acel caz își va putea îndeplini agendele cu exactitatea și punctualitatea cerută, dacă publicul, care va participa la adunarea generală, își va anunța la timp sosirea. Din această cauză s'au luat următoarele dispozițiuni:

1. Bilete de călătorie cu preț redus (valabile dela 15—30 Septembrie pentru trenuri accelerate, de persoane și mixte) se vor libera numai până la 18 Septembrie.

2. Camere la hotel (ori cuartir gratuit în case particulare) se vor rezerva numai pentru participanți, cari își vor anunța sosirea cel mult până la 18 Septembrie (dimineață). După acest termen comitetul nu mai primește nici un angajament cu privire la încertelarea oaspeților.

3. Bilete pentru banchet (la Cor. 5) se vor vinde numai până la 21 Septembrie la amiază, ca restauratorul să se poată pregăti amăsurat numărul participanților.

4. Inscriri pentru excursiune se vor primi numai până la 21 Septembrie seara, ca comitetul să poată îngriji la timp de vagoanelor și pasaporturile recerute. (Prințul unui bilet, mers și întors, se va stabili după numărul participanților, și va costa aproximativ 5 coroane).

Biletele pentru petrecerea cu tombolă din 21 Septembrie (la Cor. 2) pentru petrecerea poporului (la Cor. 1) și pentru concert (22 Sept.), se vor vinde atât în biroul comitetului, cât și la locul de intrare.

Taxa de înscriere pentru acoperirea cheltuielilor de post, tipărituri, etc. și pentru emblema de membru face Cor. 1.— de persoană și este a se trimite (eventual în mărei postale) deodată cu scrisoarea de anunțare. Inscriri, ce vor intra fără această taxă, nu se vor lua în considerare.

Programul detaliat al festivităților și al dițelor se va împărți la sosirea publicului.

Pentru anunțări rugăm a întrebuința formularul alăturat.

Sibiu, în Septembrie 1901.

Comitetul arangeator.

Provocare.

Prin aceasta se provoacă la învățătorii din protopopiatul Șiria, cari resteză cu taxele de membri la reuniunea districtuală aradană din dreapta Măreșului, ca în răstimp de 30 de zile dela publicarea acestei provocări să solvească toate restanțele, căci după termiul indicat se vor transpune numele restanțierilor fiscului reuniunii pentru a înproceșua pe fiecare.

Presupun, că cei interesați nu vor aștepta și altă provocare, ci își vor îndeplini datorința de membri.

Măreș, Septembrie 1901.

Petru Vancu,

Înv. ș. cass. al r. un. cercuiale.

Felurimi.

Velocitățile viitoare — Guston Süegler, ziarist parizian, a făcut ocolul lumii în 63 de zile, demonstrând că ceea ce se consideră produsul fantaziei lui Jules Verne, put a fi o realitate.

Dar Süegler a găsit deja rival și a fost deja învins. Intr' de șer, un tânăr student american a făcut și el ocolul lumii numai în 60 de zile.

60 de zile spre a străbate distanța pe care Magellan a făcut-o în trei ani și 11 zile, e un progres colosal.

Cu toate acestea, viitorul ne rezervă alte mari surprinderi.

Între altele, în curând trenurile electrice dela Berlin la Posen vor călători cu o înălțime de 250 kilometri pe oră.

Dacă și trenul trans-siberian va fi electric și va fi fixată viteza de 90 kilometri, și dacă viteza vapoarelor va ajunge a fi de 25 mile, atunci călătoria în jurul lumii nu va dura pe uscat decât 9 zile, și pe mare 13, adică în total 22 zile, spre a face ocolul lumii.

Și acesta nu e maximul vitezei la care inginerii și electricianii speră să ajungă.

Numele lumii August — August nu se numea astfel, ci Sextilis. I s'a dat acest nume în onoarea lui Cesar August. Și cum Sextilis nu avea decât 30 de zile, Divul adăogă a 31-a, pentru-ca luna care purta numele său să nu fi mai scurtă decât aceea consacrată lui Iuliu Cesar, adică Iulie. Spre a nu fi modificată durata anului, ziua suplimentară dela August fu luată d'la Februarie, care până atunci avusese 29 zile în anul ordinar și 30 în cei bisecti și de atunci avu deci 28 în cei dițai și 29 în cei d'al doilea.

Lupta între petrol și alcool în Franța. — Importul de petrol e de 5,600,000 de hectolitri pe anul 1899 și, petrolul adu-se din străinătate, frește că se caută mijloace

de a scăpa de acest bir înlocuindu-l prin alcool. Sălițele ce și-au dat Germanii și Francezii au fost încununete de succes și s'a d'vedit, că alcoolul poate înlocui petrolul ca material de luminat și ca producător de forță metrică la mașini. În Germania orașe întregi, școli, gări, cea mai mare grădini publică din Berlin, palatul împăresc dela Potsdam, sunt luminate cu alcool carburat sau leuchtspiritus, care dă o lumină strălucitoare, foarte plăcută și superioară celei de petrol.

Pentru a înlocui petrolul prin alcool ar trebui să se cultive cu sfeclă și cartofi 20,000 pe hectare mai mult decât acum. De alt-fel sporirea culturii sfeclei va aduce o sporire în recoltele de grâu și în general rămășițele fabricației de alcool vor putea da bună hrană pentru îngrășatul vitelor.

Se înțelege c'o să fie leaptă înverșunată cu fabricații de petrol, cari și ei caută toate mijloacele de a face, ca petrolul să dea o lumină și mai frumoasă, profăcând petrolul în gaz aeriform în lampă însăși etc. De-asemena benzina caută să înfrângă încercările alcoolistilor de a înlocui petrolul ca putere metrică.

Câte-va amănunte asupra descoperirilor arheologice din Creta. — Evans a descoperit la Kephala, lângă Knossos un palat, pe lângă care cele dela Tyriath și Mycena sunt niște bujle. Palatul descoperit a stat neatins peste trei mii de ani, desi era aproape în fața pământului. Sunt curți, galerii, coridoare, m'gazii foarte mari, în cari s'au găsit vase mari de lut, apoi un număr colosal de camere, toate decorate cu bas-reliefuri, cu statui și frescuri. În una era un tron de alabastru sculptat; în alta o cișmea de marmură împodobită cu capete de leoaice; în alta, vase și lampi de porfir; aiurea, frise cu desemnarea rosacelor miceniene; aiurea, columne înalte în formă de lotus ca în templele dela Theba egipteană; mai de parte, lângă o pictură reprezentând un tânăr cu tip grecesc și cu profil clasic, se înalță o statuă, de diorit, ca a unui rege sau zeu egiptean; dar mai ales se ved în mai toate camerele chipuri mari de taur zugrăvite sau săpate pe pereți.

Toate acestea lasă cu totul în urmă descoperirile celebre ale lui Schlieman la Mycena și Troia. Se vede că s'a descoperit faimosul labirint al Cretei, zidit de arhitectul Dedal.

Cele mai mari corăbii ale lumii. — Intre toate corăbiile din lume, cele mai mari vor fi corăbiile ce se clădesc acum în Groton și Connecticut, de o societate de construcțiune de vase. Aceste corăbii, două la număr, vor costa douăzeci milioane mărei. Ele vor putea fi încărcate cu o greutate de 33,000 tone, cu zece mii mai mult decât aceea a corăbiei „Deutschland”; vor fi de 630 urme de lungi și 75 urme de lata.

Om cu două inimii. — La clinica din Berlin s'a făcut de-unăzi autopsia profesorului L. Baumann, care s'a sinucis. Spre marea uimire a medicilor, în corpul sinucigașului s'au găsit două inimii, dintre cari una dezvoltată în toată regula.

Mark Twain și sfârșitul secolului. — Printre opiniunile înregistrate de ziarele americane cu ocazia sfârșitului secolului eată una a celebrului scriitor Mark Twain, intitulată: „Salutare v'acului al 20-lea”.

„Îți aduc o respectabilă matronă, doamna Creștinătate, care se întoarce plină de noroiu, m' d'ură și desonorată de multipiraterii din China, Mandăuriu, Africa Australă și Filipine. Sfeclă-ul ei e plin de m' d'ocritate; biznarele pline de prădă; gură plină de poștopozii. Dă-i săpun și un prosop, (ștergător), dar ascunde oglinda”.

Congregația extraordinară dela Lugoj.

Azi, 20 Septembrie n., congregația comitatului Caraș-Severin ține o ședință extraordinară, în care se va citi autograful Majestății Sale Monarhului privitor la noile alegeri dietale. Membrii români vor fi de față în număr complet. După citirea autografului, dl. avocat Dr. George Dobrin, în numele membrilor partidului național român, va face următoarea

Declarațiune.

Era o anomalie constituțională îndoită: întâiu că, până când toate partidele politice ale țării, neexceptând nici chiar partidul socialist, se bucură de plină libertate constituțională de acțiune, s'a confiscat prin ordonanțe neconstituționale, această libertate constituțională chiar față de partidul nostru, care cuprinde în sinul său un popor întreg, al doilea popor al țării după importanță sa culturală și numerică; a doua: că prin un regim nefiresc s'au închis tocmă pentru poporul nostru în mod artificial porțile camerelor deputaților, încât poporul român, care face aproape a cincina parte a populației întregi a țării, nu este reprezentat dela ultimele trei perioade legislative încoace prin nici un singur deputat național în camera deputaților.

Din aceste constatări rezultă de sine, că pentru poporul român, care în mod artificial este esclus din cadrele constituției și dat la o parte de pe câmpul luptei electorale constituționale, nu rămâne nici la noile alegeri, în al căror prag stăm, alt rol, decât cel al involuntarei asistări pasive, la care e condamnat.

Partidul național român se vede deci constrins să observe pasivitatea și față de aceste alegeri, declarând totodată, că poporul român, dacă și e esclus din cadrele constituției, nu va renunța nici odată la drepturile neperitoare ale individualității sale naționale, și nici nu va părăsi din partea sa bază legală, ci va rezista cu tenacitate până la inevitabilul bancrot politic al acestui regim nefiresc, care mai curând sau mai târziu, dar la tot cazul trebuie să urmeze.

În consecință deci ne vedem nevoiți a ne abține dela lucrările pregătitoare pentru aceste alegeri dietale.

Noutăți

ARAD, 20 Septembrie n. 1901.

Din cauza sfinteii sărbători de mâne, numărul proxim al foii va apărea luni la amiază.

Preasfinția Sa episcopul N. Popea, după ce astă-vară și a făcut cura la Carlsbad și a stat apoi zece zile în Săcele, comuna sa natală, s'a întors luni la reședință, deplin sănătos. Până la Arad a fost petrecut de fratele său, profesorul I. Popea.

Știri personale. Zilele acestea arădanii au avut mulțumirea să salute în mijlocul lor două venerați fruntași ai vieții noastre publice: pe dl. Ioan Popea, profesor din Brașov și pe dl. Alexe Onițiu, jude regesc din Seghedin.

Dl. Popea, care petrecuse dela Săcele pe fratele său, P. S. Sa Episcopul N. Popea, a stat trei zile între noi, făcând excursie și la sate, iar dl. Onițiu a fost numai în trecere, venind din Ardeal.

Juzii alegerilor. Marți, în 17 l. c. n., Curia regescă din Budapesta a ținut ședință pentru alegerea membrilor senatului curial în chestiile electorale. Alegerea s'a făcut cu vot secret și au fost aleși următorii membri ordinari: Andreiu Pais și

Bela Vavrik, președintele de senat, apoi Andreiu Adam, Emeric Fittler, Francisc Székács, Adam Losonczy, Emil Zachár, Maur Kelemén, Aba Asztalos, Alexandru Nagy, juși ai Curiei; iar ca membri suplenți: Francisc Gyárfás, Edmund Nedeczky, Stefan Tergovesics, Emil Bolgár, Hugo Beck și Coloman Bens, asemenea juși la Curie. Toți aceștia au dect să judece asupra chestiilor electorale și în pricinile ce se vor ivi cu privilegiul alegerilor dietale, în sensul legii numite despre judicatura Curiei.

Logodnă. Înregistrăm cu plăcere logodna dlui învățător Ioan Roșu cu amabila domnișoară Elena Veturia Boțoc, fiica dlui învățător Augustin Boțoc din Comlăuș. — Să fie cu bine și cu noroc!

— Se anunță logodna d-lui Dr. Mihail Marcuș din Giula cu d-șoara Aurora Gaiția din Timișoara. — Felicitările ncastr.

Vice-președintele Dietei decorați. Pentru multele „merite” câștigate pe terenul afacerilor publice — zic foile maghiare, — cei doi vice-președenți ai Dietei au fost distinși din partea Majestății Sale: Tallián Bèa cu gradul de consilier intim, și Dr. Dániel Gábor cu crucea de mijloc a ordinului Leopoldin.

Novă cancelarie advocațională. Dl. Dr. George Adam, avocat, anunță că și-a deschis cancelaria advocațională în Timișoara-Cetate, piața Priștil-Ergen (Jenő herezeg tér) Nr. 3

Alegere. La 17 c. s'a ținut adunarea generală extraordinară a băncii „Ardeleana”, care avea să ratifice angajamentul cu Dr. Aurel Vlad, ales de direcție director executiv al numitei bănci. După o discuție mai mică și mai ales după vorbirea d-lui Dr. Mihai, acționarii au întărit contractul. În locul vacant în direcție s'a ales amicul nostru Aurel P. Barcianu, iar în comitetul de supraveghiere parochial local l. Moța.

Sfințire de biserică. Sfințirea bisericii gr. or. române din Galați (archidieceasă) se va îndeplini de către I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșian la 27 Septembrie st. n. 1901 (Sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruce). După sărbătoarea actuală, la 2 oare p. m. urmează banchet în sala școlii confesionale. La 8 oare seara petrecere cu joc, tot în sala școlii confesionale. Prețul de intrare: de o persoană singuratică 2 cor., iar de persoană în familie 1 cor. 60 fl. Suprasolvirile maritimioase se primesc cu mulțumită și se vor evita pe cale ziaristică. Venitul curat este destinat în favoarea bisericii gr.-or din loc. Galați, la 10 Septembrie 1901. Comitetul parochial.

Dar pentru biserică. Fiind biserică noastră lipsită de mijloace materiale, pentru a se putea prevedea cu ornatele necesare, ceea ce observând prea Stimata familie Draia din Abrud, cu ocaziunea întreținerii sale la baile de cură de aici, condusă de simțăminte adevărate creștinești, a binevoit a dona sf. bisericii de aici 2 candelabre pe sf. prestol; pentru care donațiune maritimioasă, rugând pe Tatăl cel ceresc a le răsplăti cu îndelungă viață fericită, totodată și pe această cale le exprim mulțumită. Vafta de jos, în 29 Aug. 1901.

În numele Com. par.: Georgiu Feieru, paroch.

Licitație. Duminecă, în 9/22 Septembrie a. c. la orele 4 după amiază, se ține licitație în sala școlii din Petriș pentru acoperirea cu țiglă (materialul propriu) a bisericii de-acolo.

Convocare. Adunarea generală din acest an a Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. dela școlile confesionale din diecesa Caransebeului, conform § 17 din statute și a deciziunii d-lui ședința comitetului Reuniunii ținută la 11/25 August a. c. se convoacă

în Făget pe zilele Sămbătă Duminecă și Luni, la 29, 30 (Sept. și 1 Oct. st. v. (12, 13 și 14 Oct. st. n.) a. c. La aceasta adunare se invită: a) P. T. Domni membri fondatori, ordinari, ajutători și onorari ai Reuniunii. b) P. T. Reuniuni învățăto-rești române. c) Toți iubitorii de înaintarea școlilor și a învățământului poporului nostru român. Programul adunării: Duminecă, în 30 Septembrie.

Ședința I. (Înainte de amiază). 1. La 8^{1/2} ore dimineața toți membrii Reuniunii se întrunesc în localitatea școlii rom. din Făget, de unde în corpore merg și asistă la celebrarea sfintei liturghii, împreună cu chemarea Duhului sfânt. 2. La 10 ore deschiderea adunării. 3. Presentarea rapoartelor și a altor exhibite incuse. 4. Alegerea comisiunilor. 5. Disertațiuni.

Ședința II. (După amiază la 4 ore). 6. Dare de seamă asupra Abcedarului compus de membrul Inv. St. A. Alexandru din Srediața-mică. Referent: George Joandrea. Luni, în 1 Octombrie.

Ședința III. (Înainte de amiază). 7. Raport asupra operatului membrului G. Joandrea intitulat „La revisiunea fondului regnicolar Inv. de pensiuine”. Referent: Traian Lința. 8. Referadele comisiunilor. 9. Defigerea locului pentru proxima adunare generală. 10. Propuneri. 11. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii pe a. 1901—1902. 12. Alegerea comisiunii pentru autentificarea protocolului. 13. Încheierea adunării. Bocșa-montană, din ședința comitetului ținută la 11/24 August 1901. Patriciu Drăgălină, președinte. Ioan Marcu, notar general.

Geografia comitatului Arad de învățătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe chestii geografice, întocmit pentru clasele III. și IV. ale școlilor populare și aprobat de Ven. Consistor arădan:

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunei Poporului” și dela librarul „Ifju Klein Mór” din Arad. Prețul 35 cr. (70 fl.), plus porto postal.

APEL.

Simțind noi Panciovenii din ce în ce tot mai mult lipsa unei instituții, care să facă posibilă poporului nostru român de aici și eventual și giur câștigarea cu ușurință de cunoștințe folositoare, și cugetând că golul acesta s'ar putea umple mai bine și mai potrivit prin crearea unei biblioteci oarecare, am decis înființarea unei biblioteci parochiale.

Însemnătatea bibliotecilor în genere este peste tot cunoscută, dar mai virtos cunoscute, și credem și de apreciat sunt foloasele cari din înființarea acestora rezultă. Ținem a observa la acest loc, că acestei biblioteci — cu considerare la împregiurările extraordinare din loc și giur — i-s'a destinat ori poate chiar predestinat o misiune cultural-națională specială.

Lipsindu ne însă necesarele mijloace proprii, apelăm prin aceasta cu toată căldura la bunăvoința și maritimioșitatea on. domni autori și editori, precum și la on. noastre librării, ca prin donațiuni de diferite scrieri să binevoiască a ne ajuta întru ajungerea scopului propus.

Maritimioasele donațiuni rugăm a se adresa on. oficiu parochial gr. or. român din loc

Panciova, din ședința comitetului parochial gr. or. român, ținută la 29 Iulie (11 August) 1901.

Iancu Cerbu,
preot ort. român.

George Hasan, Niculae Țințariu,
președinte ad-hoc, not. com.-parochial.

Posta Redacției.

Toracul-Mare. Ni-a sosit raport, deci articolul D-tale nu mai are înțeles să fie publicat.

Reșița. Bine. Dorim și noi restabilirea păcii.

Oravița. Da, vom publica-o, însă numai în numărul viitor. Acum s'au adunat altele, mai actuale.

Leuceștii. A sosit târziu pentru Nrul actual.

Hălmagiu, Rachitz, Percosova și Criștior: acel loc de scriitor este deja împlinit.

„Intimpinarea” trimisă din Timișoara, ar avea înțeles numai dacă ar fi și subscrisă de către mai mulți învățători, să se vadă astfel cine este contra scandalagiilor.

I. C. Panciova. Nri ceruți numai plătind vi se pot trimite.

Posta Administrației.

Dlul A. Lazar, în Iersnic: V'am schimbat adresa, Vă rugăm a ne trimite abonamentul pe anul acesta.

Dlul George Filimon Babeș în Grosi. Am primit abonamentul până la finea anului 1901.

ULTIME ȘTIRI.

Înmormântarea lui Mac-Kinley.

Washington, 19 Septembrie. Eci, Joi, a fost înmormântarea președintelui Mac-Kinley în Canton (statul Ohio), în mijlocul unei jale adânci. Actualul president Roosevelt a declarat ziua aceasta ca zi de jale națională, care în toți anii va avea să se sărbătoreze de cetățenii Statelor-Unite, prin rugăciuni și pietate.

Țarul în Franca.

Dunkerque, 19 Septembrie. Părechea imperială rusească a sosit ieri seara la Compiègne. Azi înainte de amiază Țarul a asistat deplin mulțumit la manevrele armatei franceze. S'a dat un dejun bogat, la care a luat parte Țarul și Țarevna, încongiurați de presidentul Loubet, de membrii guvernului și de mulțime de notabilități civile și militare. La toastul călduros al presidentului Loubet, Țarul a răspuns foarte afabil și amical.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de comptabil-cassar, la Asociațiunea de consum „Comoara” din Sasca-montană, se scrie prin aceasta concurs cu termen până la 20 Octombrie st. n. cu un salariu anual de 1000 (una mie) coroane, care cu timpul se va ridica.

Rugărilor adresate dlui Iustin Chirilla, not. cerc. în Szászabánya, intrate mai târziu, nu se vor lua în considerare. Postul se ocupa cu 1 Decembrie 1901 st. n. Comptabilii experți în ramul manufacturii vor fi preferați.

Diracțiunea.

Nr. 632

1—1

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din 19 Septembrie 1901.

Grâu,	Octombrie . . .	7.77—7.78
Oucurus,	Octombrie . . .	5.09—0.10
Ovăs,	Octombrie . . .	6.44—6.45
Secară,	Octombrie . . .	6.69—6.70

Per 50 chilogramme.

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red. respons. Ioan Russu Șiriana

6674 szám.

1901 tkvi

Árverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy özv. Kuzmann Damaszkiné kelmáki lakos végrehajthatónak özv. Palkó Florené született Csul Floare bokszezi lakos mint kiskorú Palkó Tódor, Niculae, Iuon, Léna és Raffia törv. és természetes gyámja végrehajtást szenvedő ellen 19350 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a borosjenői kir. járá biróság területén fekvő és a bokszezi 11. számú telekkönyvben A I. (108—109) helyrajzi számú ingatlan 33 kor. és a bokszezi 401. számú telekkönyvben A I. 1153. 1155. 1157. 1158. 1160 helyrajzi számú ingatlan 210 koronában megállapított kikiáltási árban az 1901. évi október hó 18-ik napján délelőtti 10 órakor Bokszeg község-területén meg tartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog adadni, ugymint:

1.) Ha a kikiáltási áron felül ígérlet nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adadni.

2.) Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 39 kor. 80 fillér és 21 koronát készpénzben, vagy az 1881 nov. 1-én kelt 3333 számú ig. min. rend. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban, a kiküldöt kezeihez letenni, vagy az 1881 60. t. cz: 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésétől kiállított elismervényt át-zolgáltatni.

3.) Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, — a harmadik pedig ugyanazon naptól számított 90 nap alatt, — minden egyes vétel-ári részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt, szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881 évi decz. 6-ikán 39425 I. M. sz. a. kelt rendeletében előirt módon a butyini kir. adóhivatalnál — mint bírói letét pénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járá biróság telekkönyvi hatóságainál — és Bokszeg, Borosjenő és Menyó községek előjáróságainál megtenkinthetők.

Borosjenő, 1901. évi július hó 18 án.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

620 1—1

Bittó, kir. járásbiró.

Numai articii de fabricatie proprii

Cel mai bun croiul

Insoțirea călțunarilor din Arad, Strada-Bisericei, Palatul Minorităților.

Singură în felul sên ține în deposit numai fabricații
proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete,
apoi ghetă, comande și alte soluri de încălțăminte

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar
sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri
moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în ori-ce timp doriți.

Aparat elastic pentru călcaie, invenția lui Löderer,
câpitan de honvezi reg. ung., aplicabil atât la ghetă de
dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate ave
numai dela noi.

Mare magazin de creme și lakk-uri în diferite colori.

Prețuri ieftine de necezut!

Materie de calitate excelentă

631—

Principiu: Circulație mare pe lângă prețuri ieftine și solide

HOFFMANN SÁNDOR

Prăvălie de mode și magazie de tepich.

„La Rândunica“
ARAD, Edificiul teatrului.

Cu 200 Coroane TROUSEAU pentru MIRESE.

	Cor.	fl.
6 cămeși decorate — — — — —	21	60
6 halsturi de noapte brodate — — — — —	20	40
3 fuste de desubt — — — — —	13	20
6 pantaloni pentru dame — — — — —	19	20
12 năfrâmi albe sau colorate — — — — —	8	—
12 părechi ciorapi negri — — — — —	13	20
2 garnituri de pat. frumos executate — — — — —	28	—
6 fețe de perini nanching — — — — —	10	60
6 ciarșafuri (lepedee) — — — — —	17	20
2 preparate damast pentru 6 persoane — — — — —	18	80
2 garnituri pentru cafea, colorate — — — — —	9	20
12 ștergare de Zips — — — — —	12	—
12 bucați ruferie de cuină — — — — —	4	80
12 „ șterguri de praf, moi deosebite — — — — —	5	—
2 „ plapome de vară — — — — —	8	60
Total Cor.	210	—
597 —22 5 procente sconto de cassă	10	—
Netto total Cor.	200	—

Trouseau-uri pentru mirese la comandă cu prețuri
dela 200—2000 coroane.

Cele mai frumoase torturi și broderii asortiment bogat.

Cummărări de ocazie: un val englezesc 17 coroane.

Institut de cura.

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace
de lecuire:

Scaldă cu lumină electrică:

În nou-aranjeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în
cura naturală, se vor practica următoarele metode de lecuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exerciți în
mânurea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în
sanatoriul. 15 bilete 6 fl.; 1 bilet 50 cr. (Clienții cu bilet de abonament
nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Baie cu lumină electrică: pentru vindecarea reumatismului
podagrel, boalelor de nervi, audașunii, boalelor de sânge, pentru
vindecarea grăsimii, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un
bilet 1 fl. 20 cr. (Aici se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cel cu
boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapți pentru această
cură vor fi refuzați.

Băi maure: pentru boale femești, anemie și reumatism. 15
bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de acid carbonic: pentru boale de inimă, nervoase și orga-
nice, inimă îngroșată, vasele de sânge încropate, lenevirea intestinelor,
anemie, nervozitate și boale de femei. 15 bilete 16 fl.; 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casuri mai puțin grele de boalele amintite
la băile de acid carbonic. 15 bilete 11 fl.; 1 bilet 80 cr.

Băi de sare cu acid-carbonic: pentru casurile mai grave de
boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 18 fl.; 1 bilet 1 fl. 40 cr.

Băi electrice. Băi feradice și galvanice: pentru nervozitate, slă-
bire de nervi, ipochondrie, isterie, temurat de bătrânețe, vitustanță,
și lecuirea morfinismului. 15 bilete 15 fl.; 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalații: în camera de inhalații, contra boalelor de gât și de
plămâni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica suedeză pentru copii, contra îngustimei pieptului,
boalei de cord și cocoșe; pentru grăsimia cordului, boale de intestine
și ficat, boale de inimă organice și slăbire generală. Taxa lunară
dela 10 fl. în sus, după gravitatea casului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie-care
bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele.
Ori-ce faptuire se întimplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela oarele 6 dimineața până la 7 seara;
ordinațiunile dim. dela oarele 8—9. d. am. dela 2—4

Dr. H E C H T, 541 32—

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (intrare în stradă vis-à-vis de
Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.